

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνι δραχ. 55. Τρίμηνι δραχ. 30.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ φράγκα γαλλικὰ 60,
ἑξάμηνι 35 καὶ τρίμηνι 20.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ : Ἐτησίᾳ δολλάρια 4, ἑξάμηνι 2
καὶ τρίμηνι 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 40ὸς

Ἀθῆναι, 7 Ὀκτωβρίου 1933

Ἔτος 55ον. — Ἀριθ. 45

Ο ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ Α. de GERIOLLES

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

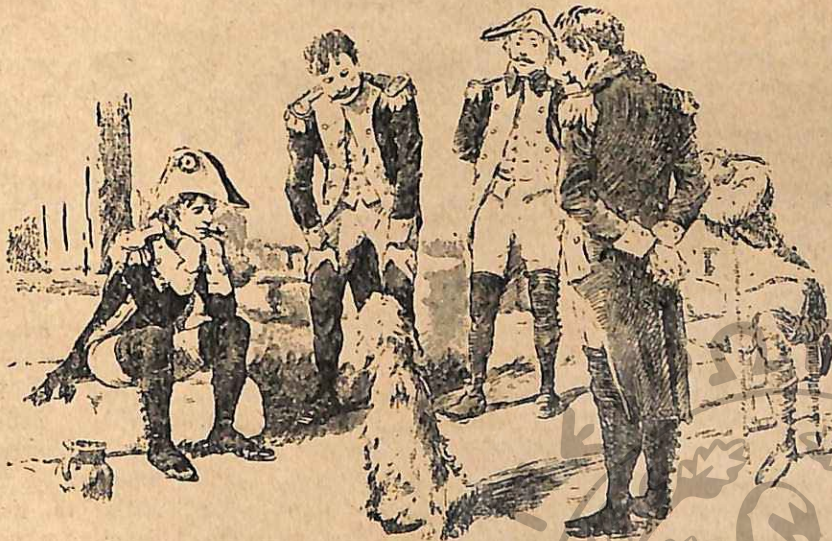
Ὁ Μουστάκας οὔτε γύριζε καὶ νὰ
τοὺς κοιτάξῃ. Ἐκείνη τὴν ὥρα δι-
ψοῦσε καὶ, χαμηλότερα, ἔβλεπε νὰ
περνᾷ ἀνάμεσα στὶς πρασινάδες ἕνα
κελαριστὸ ρυάκι.

Κατέδρανε στὴν πλαγιά. Ἐξαφνα,
καθὼς διέσχιζε ἕναν καλαμιώννα, εἶδε
ἕνα ἄλογο ποὺ στεκόταν ἀκίνητο
πάνω ἀπὸ ἕνα ξα-
πλωμένο σῶμα καὶ
τὸ μυριζόταν θλιβε-
ρά. Ἦταν ἕνας στρα-
τιώτης νεκρὸς ποὺ
φοροῦσε τὴ στολή
τῶν Αὐστριακῶν ἱπ-
πέων.

Τὸ καϊμένο τῆμορ-
φο παλληκάρι, ποὺ
πληγωμένο, φεύγον-
τας γιὰ νὰ σωθῇ, εἶ-
χε πέσει καὶ πεθάν-
ει ἐκεῖ στὴν ἔρη-
μιὰ ὀλομόναχο! Γι'
αὐτὸ ὁ Μουστάκας
δὲν μποροῦσε νὰ κά-
νῃ τίποτε. Μὰ τὸ ἄ-
λογο, ἕνα πραγματι-
κὰ θαυμάσιο ἄλογο,
τὶ περίφημη λεία θὰ
ἦταν ἂν μποροῦσε νὰ
τὸ ὁδηγήσῃ στὸ
στρατόπεδο! Δὲν ἐδίστασε λοιπὸν κι'
ἔκανε κάτι ἀφάνταστο ποὺ δὲ θὰ τὸ
πίστευε κανεὶς γι' ἀληθινὸ, ἂν δὲν
βρισκόταν γραμμένο στὰ χρονικά
τῆς ἐποχῆς: Ἐπῆρε στὰ δόντια του
τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου καὶ τὸ ἔσυ-
ρε πίσω του, χωρὶς νὰ συναντήσῃ
κινόλας καμμιά ἀντίσταση, γιατί τὸ
καϊμένο τὸ ζῶο ἐνόμιζε δίχως ἄλλο
πὼς πῆγαιναν νὰ φέρουν βοήθεια
γιὰ τὸν ἀφεντικό του.

Ὅταν ὁ σκύλος παρουσιάστηκε

στὸ στρατόπεδο σέρνοντας πίσω του
τὸν αἰχμάλωτό του, ὁ ἀλαλαγμὸς ποὺ
τὸν ὑποέχθηκε εἶναι ἀπερίγραπτος.
Χάλασε ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ χειροκρο-
τήματα κι' ἀπὸ τὰ «ζήτω τοῦ Μου-
στάκα!» Μὰ ὁ ἥρωάς μας, δίχως νὰ
τὸ πάρῃ ἐπάνω του, στάθηκε σοῦζα
καὶ χαιρέτησε στρατιωτικὰ, ὅπως
τὸν εἶχαν μάθει, κι' αὐτὸ στὴ γλῶσ-

«Σὲ λίγο ὅλοι ἤθελαν νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ θαυμάσουν τὸ σκύλο».
(Σελ. 505. στ. γ')

σα του σήμαινε: — Εὐχαριστῶ πολ-
λὸ γιὰ τὰ ζήτω σὰς, σὰς εἶμαι πολὺ
ὀποχρεωμένος. Μὰ ἕνα κομματάκι
ζάχαρη θὰ ἔκανε καλύτερα τὴ δου-
λειά μου!

Τὸν κατάλαβαν καὶ τοῦ πρόσφε-
ραν γενναϊόδωρα ὄχι ἕνα, ἀλλὰ πολ-
λὰ κομματάκια ζάχαρη. Μεγαλύτερη
ἀνταμοιβή γιὰ τὸ κατόρθωμά του δὲν
ἤθελε ὁ Μουστάκας.

Στὴν ἐνδοξη * * *
σταδιοδρομία τοῦ

Μουστάκα, τὸ περιστατικὸ αὐτὸ, νὰ
φέρῃ δηλ. στὸ στρατόπεδο ἕνα ἄλογο
ἀπὸ τὸν ἐχθρικό στρατό, σύμφωνα μ'
ὅ,τι λέν τὰ χρονικά, ἐπαναλήφθηκε
πολλὲς φορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

«Δίχως ἄλλο, σκεπτόταν ὁ σκύλος
μας λίγες ἡμέρες ἀργότερα, δίχως
ἄλλο ἀρχίζω νὰ βαρύνωμαι ἐδῶ πέρα.
Μὰ τὴν ἀλήθεια, θὰ μοῦ ἔκανε με-
γάλη ὄρεξη νὰ τὸ σκάσω ἀπ' αὐτὸν
τὸν παλιότοπο, ὅπου δὲν ἔχουμε πα-
ρὰ πείνα καὶ κακοπέραση. Κοντεύω
νὰ γίνω ἀδύνατος
σὺν τὸν καιρὸ ποὺ
φύλαγα τὰ πρόβατα
στὴ σάνη τοῦ ἀφεν-
τικού μου. Εἶμαι βέ-
βαια γενναῖος, ἀλλὰ
δὲν βλέπω νὰ εἶναι
καὶ τόσο ἐνδοξος θά-
νατος νὰ πεθάνῃ κα-
νεὶς ἀπὸ τὴν πείνα.»

Πρέπει νὰ συγχω-
ρήσουμε τὸν Μου-
στάκα γιὰ τὴν ἐλλει-
ψη αὐτὴ ἡρωϊσμοῦ.
Οἱ σκύλοι, βλέπετε,
δὲν εἶναι τέλειοι. Καὶ
σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα
μοιάζουν τοὺς ἄν-
θρώπους.

«— Ναι, ἔξακο-
λουθοῦσε νὰ σκέπτε-
ται, τώρα καὶ κάμποσο
καιρὸ δὲν εἶναι ζῶν

αὐτὴ ποὺ ζοῦμε στὸν καταραμένο
τοῦτο τόπο. Ποτέ μου δὲ θὰ μπο-
ρέσω νὰ συνεθίσω τὸ παλιόψωμο
ποὺ μᾶς δίνουν καὶ ποὺ εἶναι καμω-
μένο ἀπὸ πίτουρα, ἄχυρα καὶ κακάο.
Καὶ νάταν καὶ πολὺ! οὔτε πενήντα
δράχμα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μας τρο-
φή τώρα κι' ἕνα μῆνα.»

Ὁ Μουστάκας ἀναστέναξε βαθιά.

«— Καὶ τὰ φανταράκια μου! ἔκα-
νε. Παίρνουν τὴ διπλὴ μερίδα ἀπὸ
μένα, ναι, τὸ ξέρω. Ἰσα-ἴσα δηλαδὴ

δ,τι χρειάζεται για να μην πέσουν κάτω από την εξάντληση. Και δε λένε τίποτα, ούτε ένα παράπονο, οι κακόμοιροι. "Αχ, αν μπορούσαν τουλάχιστο όπως εγώ, να βγαίνουν κάπου-κάπου στο κυνήγι!"

«Πολλά πράγματα δεν βρίσκω βέβαια, αυτό το ξέρω. Μά και το λίγο αυτό κάτι είναι πάντα. Κι' ύστερα οι αξιωματικοί έχουνε τον Μουστάκα σαν παιδί τους. Μ' έλο που κι' αυτοί κακοπερνούν μαζί μας, κάτι μου φυλάνε πάντα: κανένα κοκκαλάκι, καμιά λιχουδίτσα.

«— Να πάρη ή όργή! Στο τέλος πιά θα χάσω την ύπομνή μου!.. "Αφού δεν μ'α δίνουνε φαΐ, ας μ'α δώσουνε τουλάχιστο, μ'α ώραία μάχη να πολεμήσουμε, να βγάλουμε το άχτι μας! Βαρέθηκα πιά το καθισιό!»

Αυτές τις φιλοπόλεμες σκέψεις έκανε ο Μουστάκας που ήταν ή πιστή ήχώ των γρεναδιέρων του, όταν επί-τέλους στις 14 'Ιανουαρίου 1800 έγινε ή μάχη του Μαρρέγκου, ή πρώτη μάχη όπου έλαβε μέρος κι' ο Μουστάκας.

Τήν εποχή εκείνη, ο σκύλος μας ήταν ενός έτους, μά ή παλληκαριά δε μετριέται με τ'α χρόνια.

Και την παλληκαριά του αυτή την έδειξε ο Μουστάκας. Σ'α λιοντάρι πολέμησε. Τό πρωτ' εκείνο έκανε μ'α παγωνιά φρικτή κι' οι στρατιώτες μουρμουρίζανε τουρτουρίζοντας:

— "Ορατα παιχνίδια μ'α παίζει ή κυρά 'Ιταλία! Ποιός θα πιστέψη τώρα πιά πώς έδω είναι πάντα αιώνιο καλοκαίρι; Κάνει, μωρέ παιδί μου, κρύο διαβολέμένο. "Ε, δ,τι μ'α χρειάζεται για να ξεπαγώσουν κάπως τ'α ποδάκια μας και για να ζεσταθούμε σ'ις φωτιές των κανονιών.

Ο Μουστάκας είχε πάει στή συνειθισμένη θέση του κοντά στή σημαία.

Τό ταμπούρλο σήμαινε την έναρξη της μάχης. Οι γρεναδιέροι προχωρούσαν περήφανοι, με τό κεφάλι ψηλά σ'α να βιάζονταν να νικήσουν ή να πεθάνουν. Κι' οι έχθρικές σφαίρες άρχιζαν κιόλας να σφυρίζουν πάνω από τ'α κεφάλια τους. Οι νεοσύλλεκτοι τις ζητωκραύγαζαν α-θελά τους.

Ο Μουστάκας δέν εσάλευε από τη θέση του.

Ορθιος άπάνω στέ άλογό του, ο συνταγματάρχης φώναζε:

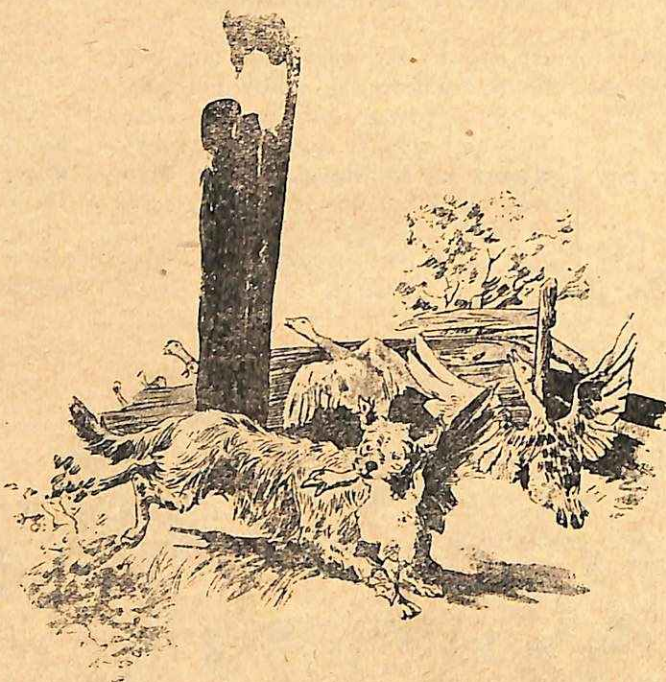
— "Εμπρός, παλληκάρια μου, έπάνω τους!

Οι φάλαγγες ξετυλίγονταν. "Εμπρός! "Εμπρός!

Και ο στρατός προχωρούσε με όρμη δπως μ'α θύελλα περνάει πάνω από έναν κάμπο. Ο Μουστάκας, ήλεκτρισμένος, γαύγιζε, πηδούσε, έτρεχε, και μέσα στους καπνούς της μάχης φαινόταν σαν κανένα ζωοφανταστικό.

Οι σφαίρες σφύριζαν στόν παγωμένο άέρα. Οι έχθροι ξεπρόβαιναν άπ' όλες τις μεριές.

"Εξαφνα, μαζί με τους πρώτους στρατιώτες ενός λόχου αυστριακών,

«Εβγαίνει κυνήγι πρωτ-πρωτ και κουβαλούσε στο μάγερα χήνες, κοτόπουλα, γαλοπούλες...» (Σελ. 523, στ. γ')

φανερώθηκε κι' ένας πελώριος σκύλος, ένας μαντρόσκυλος περήφανος και καλοθρεμμένος, που κοίταζε μπροστά του άγρια. Τό αίμα του Μουστάκα ανέθηκε έλο στό κεφάλι του. "Εσκέφθηκε:

«— Για κοίτα τόν αυθάδη! "Εχει τό θράσος να παρουσιάζεται μπροστά στόν γαλλικό στρατό. Βάστα λιγάκι, κύριε Αυστριακέ! Θα σέ μάθω εγώ τί θα πη γαλλική δαγκωματιά!..

Και με τις τρίχες σηκωμένες, με τ'α μάτια πεταγμένα έξω από τις κόγχες, χύμηξε πάνω στόν έχθρό του.

Η σκυλομάχη αυτή ήταν σ'α λήθεια επική, άξια να την ψάλλη έ-

νας Όμηρος. Ο Μουστάκας, που ήταν πιά μικροκαμωμένος και λιγώτερο δυνατός, σάστιζε και ζάλιζε τόν έχθρό του με τ'α άπρόοπτα πηδήματά του και τ'α τσαλιμάκια του, και κάθε φορά που χυμούσε πάνω του, τόν άρπαζε από τό λαιμό. Αυτή ή πάλη κράτησε πολλήν ώρα. Και στό τέλος οι δυό αντίπαλοι θα έμειναν νεκροί στό πεδίο της μάχης, αν μ'α σφαίρα δέν χτυπούσε κατακούτελα τόν μαντρόσκυλο που έπεσε κάτω μονοκόμματος.

Ο Μουστάκας, που τόν είχε άρπαγμένον από τό λαιμό, βλέποντάς τον να σωριάζεται έτσι από κάτω του, έμεινε με την πεποίθηση ότι αυτός ήταν ο άιτίας του θανάτου του.

Η μάχη βρισκόταν εκείνη τη στιγμή σέ όλη της την ένταση. Από παντού άκούγόταν μ'α βοή διαβολεμένη, τ'α κανόνια βροντούσαν, τ'α ταμπούρλα κροτάλιζαν, οι σάλπιγγες ήχοούσαν. Οι βόγγοι των πληγωμένων και των έτοιμοθάνατων γέμιζαν τόν άέρα.

Και πάνω άπ' όλα κυριαρχούσε τό άγριο και τρομακτικό μουγγρητό των πληγωμένων αλόγων.

Απ' όλες τις μεριές, οι Αυστριακοί άρχιζαν να ύποχωρούν. Πολλοί πληγωμένοι, μη θέλοντας να μείνουν ανάμεσα σ'τους έχθρους, σέρνονταν με την κοιλιά στό χώμα και έκοβαν τούς τένοντες από τ'α άλογα των Γάλλων, που σωριάζονταν, παρασύροντας στήν πτώση τους και τούς καθαλλάρηδες τους.

"Εξαφνα, μέσα σ' αυτή την φοβερή φασαρία, ο Μουστάκας ένοιωσε ένα δυνατό

φύσημα να περνάη κοντά από τό κεφάλι του. Και πολύ κοντά μάλιστα, γιατί τό φύσημα αυτό ήταν μ'α σφαίρα που τούκοψε σύρριζα τό άριστερό του αυτί.

Ο πόνος δέν ήταν τόσο δυνατός και ο γενναίος Μουστάκας δέν τό πήρε και κατάκαρδα. Σκέφθηκε και πολύ σωστά: "Ενας σκύλος πληγωμένος στή μάχη του Μαρρέγκου, είναι ένας σκύλος που τό όνομα του θα μείνη πάντα άθάνατο. Η άθανασία άξίζει βέβαια ένα αυτί, τί διάβολο! Πρέπει να είμαι κι' ευχαριστημένος...»

Αίπλα του, ένας γιατρός προσπαθούσε να περιποιηθ'α ένα νεαρό τυμπανιστή, που τό έκπληκτικό και πα-

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΚΥΡΑ-ΠΑΓΩΝΑΣ

[ΔΙΗΓΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Α'.

Τ'α τρία τέταρτα της ημέρας της ή κυρά-Παγώνα τ'α περνούσε στήν κουζίνα. Είναι περίφημη νοικοκυρά ή κυρά-Παγώνα, άγρουπη, δραστήρια, άκούραστη. Η μανία της είναι ή πάστρα. "Όλα τ'α πράγματα στό σπίτι, και προπάντων στήν κουζίνα, θέλει να γυαλίζουν, να λαμποκοπούν, να στραφτούν. Και γι' αυτό δέν κάνει άλλο παρά να πλένη, να σκουπίζη, να ξεσκονίζη, να σφουγγαρίζη, να τρίβη. Στήν κουζίνα, δέν άφίνει σέ ήσυχία τις κατσαρόλες, τ'α μπρίκια, τ'α ταψιά, τ'α μαχαιροπήρουνα, τ'α γουδιά, τούς μύλους, τ'α πάντα. Κι' άφού τ'α κάμη να λάμπουν σαν ήλιοι και τ'α κρεμάη καθένα στή θέση του, τ'α βάζει με τις πλάκες του πατώματος, μισές μαυρές, μισές κόκκινες, ως που τις κάνει κι' αυτές να λάμπουν σ'α φεγγάρια.

Μ'α μέρα, ωστόσο, ή κυρά-Παγώνα ύποχρεώθηκε να μείνη άκίνητη στό κρεβάτι, γιατί την έπιασε ένας δυνατός ρευματισμός, που την έκανε την καϊμένη να βογγάη. "Αλλά, αν τό σώμα της ήταν ξαπλωμένο στό

ράξενο θάρρος του έμεινε μοναδικό σ'α χρονικά των γρεναδιέρων.

"Εδλεπέ πώς δέν είχε σωτηρία κι' ήθελε να ξεφορτωθ'α τό γιατρό και να τόν στείλ'α σ' άλλους στρατιώτες, μά δέν μπορούσε να τό καταφέρη. Στο τέλος άρχισε να τού δίνη γροθιές μ' όση δύναμη τού άπόμεινε.

— "Εγώ είμαι ξεγραμμένος, φώναξε. "Εγώ είμαι ξεγραμμένος. "Αφ'α σέ με. Τρέξε να σώσης κανέναν άλλον που θα μ'α πορέση να ξαναπολεμήση.

Και σαν κι' αυτόν ήταν πολλοί στό στρατό του Ναπολέοντος. Νεαροί στρατιώται με πρόσωπο παιδιού και καρδιά ήρωα που πέθαναν σαν παλληκάρια.

Η νύχτα άρχισε να πλακώνη, ή μάχη πλησίαζε στό τέλος της. Σύμφωνα με τή συνήθεια της ήρωϊκής εκείνης στρατιάς, οι Γάλλοι ήταν νικητές σέ όλη τή γραμμή. Οι φάλαγγες άρχισαν να αναπτύσσονται για να γυρίσουν στό στρατόπεδο, όπου μ'α περιπλανωμένη σφαίρα που ζητούσε στόχο, χτύπησε τό Μουστάκα στό αυτί.

— "Α! το'ατο μ'α την αλήθεια μ' έτσουξε. Ο κακομοίρης ο σκύλος δε μ'α πόρεσε να κρατήση μ'α φωνή πόνου. Για πρώτη φορά από τότε που βρισκόταν στό στρατό αναγκάστηκε να πάη μαζί με τήν ούρα και κούτσα-κούτσα, έλεινός κι' αξιοθρήνητος έφθασε στό στρατόπεδο.

Μόλις αντίκρυσαν την περίεργη φάτσα που παρουσιάζε τώρα ο Μουστάκας με τό σακατεμένο αυτί του, οι στρατιώτες έδωσαν τ'α γέλια.

— Για ιδέστε καλά τόν Μουστάκα! Τ'α σπειρες τ'αυτί σου στή μάχη, παλληκάρι μου; Για να ιδούμε θα σο'α ξαναφυτρώση;

(Ακολουθεί)

KIMON AKIADIS

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Σέ μ'αν άπόμειρη γωνιά του κήπου κάποια λουλούδια μόνα έχουνε μείνει. Κι' είναι σ'α μ'α μελαγχολία και πλήξη να τ'α βαρύνη.

Κι' όμως τί πρόσχαρα τ'α χρώματά τους! Μοιάζουν σ' αυτό μαρκεσίς κλεισμένες στόν πύργο τους σαν κάποιο να προσμέ- [νουν] πλουσιοντυμένες.

Μήπως κι' αυτά δέν περιμένουν τάχα τόν ήλιο, που τ'α σύννεφα τούς κρύβουν; τό σφύριγμα του άνέμου κι' ή ψιχάλα πόσο τ'α θλίβουν!

Πόσο τ'α θλίβουν και τ'α φύλλα ως πέφτουν κίτρινα και ξερά, για να σαπίσουν! Οάθελαν ως τόν τάφο τους να σκύψουν να τ'α φιλήσουν...

K. Π. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

στρώμα, τό πνεύμα της πετούσε δλόγους στό άσπρο ξύλινο τραπέζι που ήταν στή μέση της κουζίνας. "Ισως είχε και λιγάκι πυρετό. Και, ξερετε, όταν ο άνθρωπος έχει πυρετό, βλέπει κι' άκούει μερικά πράγματα, που οι άλλοι δέν τ'α βλέπουν και δέν τ'ακούνε καθόλου. Να λοιπόν τί άκουσε ή κυρά-Παγώνα:

— "Επιτέλους! φώναξε ή σκούπα. Θα ξεκουραστώ κι' εγώ λιγάκι. Η κυρά-Παγώνα θα μείνη, φαίνεται, άρκετές ημέρες στό κρεβάτι. Και θέλοντας και μή, θα μ'αφήση ήσυχη στή γωνιά μου.

— Τί λέει αυτή ή άμυαλή; είπε ένα μεγάλο μπρίκι που άστραφτε άπ' τό τριψίμο. "Αν λείψη ή κυρά-Παγώνα, τί θα γίνουμε μεις; Μπορεί να χ'αίρουνται εκείνοι που τούς άρέσει να μένουν άκάθαροι, λερωμένοι, ή που είναι τόσο άσχημοι ώστε κανέναν δέν τούς προσέχει. Η σκούπα, τό σφουγγαρόπανο, ή βούρτσα, τό ξεσκονιστήρι και πάει λέοντας. "Αλλά εκείνοι που θέλουν να λάμπουν, πρέπει να θεωρούν μεγάλο δυστύχημα την άρροστέια της κυρά-Παγώνας!

— Αυτό είναι όπωσ τό πάρετε, είπε μ'α μπακιρένια κατσαρόλα, Θέλω να π'α έχει και τ'α καλά του, έχει και τ'α κακά του. Είναι μέρες που ύποφέρει κανέναν πολύ από τό τρίψε-τρίψε. Η κυρά-Παγώνα δέν ξέρει τί θα πη κούραση. "Αφού σφουγγαρίση τό πάτωμα, π'άνει τα τζάμια.

ἔπειτα πλένει τὸ τραπέζι· ἔπειτα περνᾷ μὲ τὸ σφουγγάρι τὰ ράφια· ἔπειτα γυαλίζει τὰ μπαλκόνια τοῦ τζακιού· ἔπειτα ξεβράζει τὰ σφουγγαρόπανα· ἔπειτα...

— Ἐπειτα, ἐξακολούθησε ἕνα τηγάνι ἀπὸ ἀλουμίνιο, μὲ πιάνει μένα καὶ μὲ τρίβει ἀπέξω κι' ἀπὸ μέσα, πότε μὲ στάτη, πότε μὲ τὴν κίτρινη σκόνη ποὺ ἀγοράζει ξεπίτρες, μὲ τρίβει ὥς που νὰ γίνω ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καθρέφτης κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο, λέει, μουσαμάς. Ἐγὼ ὅμως βλέπω καθρέφτες καὶ μουσαμάδες ποὺ δὲν εἶναι καθαροὶ σὰν καὶ μένα. Εἶδατε ποτὲ τὸν καθρέφτη τῆς Κατερίνας τῆς καμαριέρας; Εἶναι θαμπὸς καὶ γεμάτος μαυράδια. Εἶδατε τὸ καπέλλο τοῦ κυρ. Χρήστου τοῦ ταχυδρόμου; Μουσαμαδένιο εἶναι, μὰ σὲ τί χάλι!.. Ἄς εἶναι, ἐκεῖνο ποὺ μ' ἐνοχλεῖ περισσότερο, εἶναι ποὺ ἡ κυρά μας μὲ κρεμᾷ πάντα στὴν ἴδια θέση καὶ μένω ἐκεῖ ἀκίνητο ὁλόκληρες νύχτες κι' ὁλόκληρες ἡμέρες. Τί μ' ὠφελεῖ τότε ποὺ λάμπω; Μοῦ φαίνεται πὼς εἶμαι ἕνα πράγμα ἀχρηστο μόνον γιὰ τὰ μάτια...

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΙΑΓΙΑΣ

(Ἀνοιχτὸ γράμμα στὴ Διάπλασι)

Ἀγαπητὴ μου,
Μιά μέρα διάβασα τὸ «θάνατο τῆς γιαγιάς» τοῦ Pierre Loti κι' ἐνοιώσα μεγάλη συγκίνηση, γιὰτὶ σκέφτηκα πὼς δὲν θάργουσε νάρθη ἡ ἀδυσώπητη αὐτὴ ὥρα καὶ γιὰ μένα, ὅπως βέβαια, ἀργὰ ἢ γρήγορα, θάρθη κάποτε γιὰ ὅλους ποὺ ἔχουν γιαγιάδες...

Ἡ γιαγιά μου τότε (ἦταν πέρσου τὸ καλοκαίρι ποὺ εἵμαστε πάλι ἐδῶ) ἦταν ἀκόμα μιὰ χαρὰ καὶ σηκώνοντας τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ διάβασμα τοῦ λεπτοῦ καὶ αἰσθαντικοῦ ἐκείνου κομματιοῦ, χαμογέλασα καθυσχαμένως κι' ἐδίωξα τὴν κακιὰ σκέψη ποὺ ἔκανα στὴν ἀρχή. Καὶ πὼς νὰ μὴν ἡσυχάσω ποὺ τὴν ἔβλεπα μπρός μου σὰν τέλεια ἐνσάρκωση τοῦ «θαλλεροῦ γήρατος!»

Καὶ ὅμως. Ποιὸς θὰ μοῦ τῶλεγε ποτὲ ὅτι θὰ τύχαινε νὰ ζήσω κι' ἐγὼ τίς ἀγωνιώδεις στιγμὲς τοῦ Λοτί; γιὰτὶ ἡ φτωχὴ γιαγιά μου, — ἡ γιαγιά μὲ τὰ τόσα ψυχικὰ χαρίσματα — δὲν ὑπάρχει πιά στὴ ζωὴ! Δὲν εἶναι πολλὴ ὥρα ποὺ γυρίσαμε ἀπὸ τὸ ταπεινὸ καὶ ἀπέριττο κοιμητήρι τοῦ χωριοῦ, ὅπου δευθθήκαμε στὸν Ὑψιστο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τῆς.

Μόνη κι' ἔρημη θεληματικὰ τόσα χρόνια, μὴ θέλοντας νὰ ἀποχωρισθῇ τὸ ὁμορφο καὶ δροσερὸ νησί τῆς γιὰ νὰ ζήσῃ μὲ τοὺς δικούς τῆς ποὺ τοὺς κρατοῦσε ζηλόφθονα ἢ φαρμακερὴ ξενιτειά, εἶχε τὴν εὐτυχία στὰ τελευταῖα τῆς νὰ βρεθοῦμε δυο-τρὲς κοντὰ τῆς νὰ τῆς δώσουμε ἕνα ποτήρι νερό.

Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς. Ὑπόφερε τρομερὰ ἀλλὰ καὶ δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς τὰ τρεμάμενα, τὸνομα τῶν ξενιτευμένων; «Τὰ παιδιὰ μου, τὰ παι-

διά μου...», ψιθύριζε ἀδύναμα μὲ μάτια βουρκωμένα ἀπ' τὴ συγκίνηση. Μὰς φώναξε κοντὰ τῆς, μὰς φίλησε καὶ μὰς εὐχήθηκε μὲ ἀγάπη, ἐνῶ ἐμεῖς μὲ δακρυσμένα μάτια καταφιλοῦσαμε τὰ χέρια τῆς.

Ἦταν ἀληθινὰ μιὰ ἐπίσημη καὶ ἱερὴ στιγμή στὸ μεταίχμιο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Κι' ὕστερα ὁ ἴδιος ὁ θάνατος ποὺ τὴν πῆρε ἀπαλὰ-ἀπαλὰ. Ξεψύχησε σὰν ποῦλα.

Σὰν ὀπτασία περνᾷ μπρὸς ἀπ' τὰ μάτια μου ὅλη ἡ κατοπινὴ φασαρία. Τὴν βλέπω ξεπλωμένη στὴ μαύρη κάσσα τῆς μὲ τ' ἀσημένια στολίδια γεμάτῃ ἀφθονα καὶ δροσερὰ λουλούδια ποὺ τόσο τὰγαποῦσε, ἀρχοντικὰ καὶ χαμογελαστὴ ὅπως στάθηκε καὶ στὴ ζωὴ τῆς. Μὰ θεϊκὰ γαλήνη εἶναι χυμὴν στὸ πρόσωπό τῆς, ποὺ δὲν τὸ ἀσχημίζουν πιά οἱ σπασμοὶ τοῦ πόνου. Κι' ἂν δὲν ἦταν ὅλο αὐτὸ τὸ πένθιμο περιβάλλον μὲ τὴν ἐντονη μυρωδιά τοῦ κεριοῦ καὶ τοῦ λιθανίου θάλεγα πὼς κοιμάται...

Ἀλλήμονο, ὅλα τέλειωσαν πιά... Ἰσως νὰ στάθηκε μιὰ κοινὴ ἱστορία ποὺ συμβαίνει σὲ ὅσα σπίτια ἔχουν τὴν εὐτυχία νάχουν γιαγιά, μὰ ὥς τόσο ἐνοιώσα τόση θλίψη καὶ τόση συγκίνηση ποὺ πιστεύω νὰ μὲ συγχωρήσῃς ποὺ σ' ἐνόχλησα γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὸν πόνο μου καὶ ν' ἀνακουφίσω τὴν ψυχὴ μου.

Σὲ ἀσπάζομαι μὲ πολλὴ ἀγάπη
Μεσσαριά· Ἀνδρού, Αὐγούστου 1933

Σ. Κ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Ο ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, γυρίζοντας ἀπὸ κάποιο ταξίδι, βγήκα στὸν Πειραιᾶ τὰ χαράματα. Τὸ λιμάνι δὲν εἶχε πᾶρει ἀκόμα τὴ θορυβώδη ὄψη τῆς ἡμέρας κι' ἡσύχαζε. Λίγοι χαμάληδες καὶ μερικὰ ταξὶ δίδαν κάποια κίνηση. Πὶδ πέρα ὅμως, στοὺς δρόμους ποὺ φέρναν ἀπ' τίς φτωχικὲς βορεινὲς γειτονιὲς τῆς πόλης, ἕνα πλήθος ἐργατικοὶ κατέβαιναν ἀμίλητοι νὰ ἀρχίσουν τὸ βαρὺ ἔργο τῆς ἡμέρας.

Περνώντας δίπλα σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς, ποῦ, σχεδόν, ἀκούμπησε πάνω μου, στάθηκα ξαφνισμένος.

— Μωρὲ Σταμάτη, ἐσὺ εἶσαι;

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ τοῦ μίλησα ἔτσι καὶ ποὺ περπατοῦσε, κοιτάζοντας χάμω, σήκωσε τὰ μάτια καὶ μόλις μ' ἐγνώρισε εἶδα τὸ πρόσωπό του νὰ γεμίζει χαρὰ.

Μοῦσφιξε τὸ χέρι κι' ἐνοιώσα τὸ δικό του ἄδρδ καὶ γεμάτο ρόζους. Ὑστερα μιλῆσαμε γιὰ πράγματα ἀπλὰ καὶ συνηθισμένα «Τὶ νέα;» «Ἀπὸ ὕγεια καλά;»

Ὁ Σταμάτης ἦταν πολὺ καλὰ ἀπὸ ὕγεια. Τὰ νέα του ἦταν πὼς ἔκανε ματσακόνι σ' ἕν' ἀπ' τὰ καράβια, ποῦ μέναν δεμένα στὸ λιμάνι ἐξαιτίας τῆς κρίσεως. Τίποτ' ἄλλο. Ἀπὸ τὸν καρπὸ ποὺ εἶχαμε νὰ ἴδω-θοῦμε — πέντ' ἔξη χρόνια πάνω κάτω — ὁ Σταμάτης εἶχε κάμει τὴ θητεία του στὸ Πολεμικὸ Ναυτικόν, μὰ γυρίζοντας δὲ μπόρεσε νὰ ξαναπιάσῃ δουλεῖα στὸ γραφεῖο ποὺ δούλευε. Ἔτσι ἀναγκάστηκε νὰ κάνῃ ὁ,τιδήποτε, ἔσκαψε στοὺς δρόμους, κουβάλησε λάσπη στὰ γυαλιά, δούλεψε σ' ἕνα μαγαζὶ ποὺ νοίκιαζε ποδήλατα καὶ παρ' ὀλίγο νὰ μπαρκαρίζε μ' ἕνα σφουγγαράδικο. Ὁ πατέρας του τοῦχε γράφει νὰ πάῃ κοντὰ του μιὰ καὶ δὲ μπορούσε νάβρῃ μιὰ δουλειὰ τῆς προκοπῆς, μὰ ὁ Σταμάτης οὔτε νὰ σκεφτῇ ἕνα τέτοιο πρᾶμμα δὲν ἤθελε. Ὁ πατέρας μὲ στενοχώρια τοῦ μεγάλῃ τὸν βοήθησε νὰ τελειώσῃ τὸ γυμνάσιο καὶ φυσικὰ τώρα περίμενε ἀπ' αὐτὸν κάποιο ξαλάφρωμα. Κι' ἀντὶς γι' αὐτὸ νὰ γυρίσῃ στὴν ἐπαρχία καὶ νὰ τοῦ γίνῃ φόρτωμα; Χωριστήκαμε «Ἰγεία νὰ ὑπάρχῃ κι' ὅλα διορθώνονται» μοῦπε φεύγοντας. Στάθηκε καὶ τὸν κοίταξα ποὺ τραβοῦσε. Φοροῦσε ἕνα ντρίλλινο πανταλόνι, τὸ σακκάκι του ἦταν πολὺ τριμμένο καὶ τὸ πουκάμισό του δίχως κολλάρο. Ἦταν ξεκάλτσωτος καὶ φοροῦσε ἕνα ζευγάρι χοντὰ πέδιλα. Στὸ χέρι κρα-

τοῦσε ἕνα εἶδος μικροῦ ζεμπιλιοῦ. Ἰσως εἶχε μέσα κανένα ἐργαλεῖο καὶ τὸ μεσημεριανὸ προσφάγι.

Ὁ Σταμάτης ἦταν συμμαθητῆς μου στὸ Γυμνάσιο ἀπ' τοὺς πιδ καλοὺς μαθητῆς. Στὰ Μαθηματικὰ μάλιστα ἦταν ὁ πρῶτος. Κεφάλι μαθηματικόν. Τῶς κρυφὸ καὶ μὴ ποὺ δὲ θὰ μπορούσε νὰ πάῃ στὸ Πολυτεχνεῖο. Φίλους δὲν εἶχε σχεδόν καθόλου. Ἦταν κακοντυμένος καὶ ντροπαλός, εἶχε μεγάλη δειλία καὶ συστολή, καὶ πρᾶμμα σπάνιο νὰ σοῦ μιλήσῃ πρῶτος. Μὰ σὰν τὸν γνώριζες, ἐνοιώθες πὼς ἔκρυβε μιὰ καρδιά περήφανη καὶ τρυφερή.

Σήμερα ξαναθυμῆθηκα τὸ Σταμάτη, τὸ περσινὸ μας συναπάντημα καὶ τὴν παλιὰ φιλία μας. Ἐνας ἄλλος συμμαθητῆς μας, δεῦτερος καπετάνιος σ' ἐμπορικὰ πλοῖα, μοῦπε πὼς τὸν εἶδε στὸ Ρίο Ζανέτρο. Ἦταν λαδωτῆς σὲ κάποιο μεγάλο φορτηγόν. Ὅταν ὁ ἄλλος τοῦπε πὼς θαρχόταν στὴν Ἑλλάδα, μοῦστεῖλε χαιρετίσματα...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

ΕΠΙΘΥΜΙΑ

Σὰν χεῖμαρρος τρελλῆς χαρὰς χύθηκαν ἐξω τὰ παιδιὰ κι' εἰν' οἱ φωνὲς τους μουσικὴ ποὺ ἵηκε στὴ γαλανὴ βραδιά.

Γλυκὰ μυριεῖα στὶς αὐλὲς τ' ὀλανθισμένο γιασεμί καὶ ξεφρονίζουν τὰ παιδιὰ χαρούμενα κάθε στιγμή.

Ἄχ, νάμουν ἕνα ἀπ' αὐτὰ! νάταν μαζί τους ἔξω ἔτσι τρελλὰ στὴ γειτονιά κι' ἀμέριμνα νὰ παίξω.

Νὰ παίξω καὶ νὰ κουρασθῶ καὶ νάτανε, σὰ γείρω, τὰ βλέφαρα νὰ μοῦ σφαλᾷ τῶν γιασεμίων τὸ μῦρο...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΟΡΑΟΠΑΤΗ

Η ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΠΕΤΤΥ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ EUDOXIE DUPUIS

— Συνέχ. ἀ ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Μὰς συνέβη, γιὰγιά, εἶπε ὁ Τζάκ — λαχανιασμένος ἀκόμη ἀπὸ τὸν πολὺ δρόμο ποὺ εἶχε κάνει, — ὅτι ἀναγκασθήκαμε νὰ ἀράξουμε ὅπου μπορέσαμε. Ὅλοι ὅμως εἶναι γεροί, καὶ ἡ Μπέττυ κι' ὁ κύριος Ριχάρδος καὶ ὁ Μίλλερ καὶ ἡ «Φτερωτὴ». Μόνον, μόνον ποὺ εἶναι πολὺ μακριὰ.

— Μακριὰ; Μακριὰ ἀπὸ ποῦ;

— Εἶναι πολὺ μακριὰ ἀπ' ἐδῶ καὶ πρέπει νὰ πάῃ ὁ Πέτρος νὰ τοὺς φέρῃ μὲ τ' ἀμάξι. Βρίσκονται στοῦ κυρίου Ρός, πέρα στὴν παραλία ἐκεῖ ποὺ κάνουν τὰ μπάνια. Ἐχει δημόσιο δρόμο ποὺ πάει ὥς ἐκεῖ, μὰ ἐγὼ δὲν πῆρα τὸ δρόμο, γιὰτὶ ἦταν πολὺ μακρὺς. Ἀλλὰ κι' ἀπ' ἐκεῖ ποὺ ἦρθα, ἔκανα δυὸ ὥρες καὶ πάρα πάνω.

— Καίμενο μου παιδί, ἔκανε ἡ κυρία Κίνσεϋ.

Καὶ καθὼς ἦταν φρόνιμη γυναίκα, δὲν τοῦ ἔκανε πιά ἄλλες ἐρωτήσεις, ἀφήνοντας νὰ μάθῃ ἀργότερα τίς λεπτομέρειες.

— Ξεκουράσου τώρα, παιδί μου, τοῦ εἶπε. Θὰ παραγγείλω νὰ σοῦ σερβίρουν τὸ γάλα σου.

— Δὲν θὰ σᾶς πῶ ὅχι, ἔκανε ὁ Τζάκ, πηδώντας στὴν αἰώρα ποὺ κρεμόταν στὴν βεράντα καὶ ποὺ ἦταν τὸ πιδ ἀγαπημένο του κρεβάτι.

Ἡ κυρία Κίνσεϋ κατέθηκε ἀμέσως στὴν κουζίνα, ὅπου εἶχε φθάσει κι-όλας ἡ χαρμόσυνη εἰδησὴ τῆς σωτηρίας τῶν χαμένων κι' ὅπου κυριαρχοῦσε ἡ ζωηρότερη χαρὰ. Ἡ Βιργινία βάλθηκε μὲ τὰ ὅλα τῆς γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ καλύτερά τῆς φαγητά, καὶ ἡ κυρία Κίνσεϋ ἀνέθηκε στὰ δωμάτια τῆς Μάργκαρετ καὶ τῆς μητέρας τῆς. Οἱ δυὸ δυστυχισμένες γυναῖκες εἶχαν περάσει μιὰ τόσο φοβερὴ νύχτα, ὥστε ἡ κυρία Κίνσεϋ ἐδίστασε νὰ τίς ξυπνήσῃ, μὲ τὴν ἰδέα μήπως τώρα τὸ πρῶτ' εἶχαν βρεῖ λίγο ὕπνο. Μὰ ὕστερα σκέφθηκε πὼς οἱ καλὲς εἰδήσεις ποτὲ δὲν κάνουν κακὸ καὶ ἀποφάσισε νὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα τους.

Ἡ Μάργκαρετ ἦταν κιόλας ντυμένη κι' ἐτοιμὴ, κι' ἔτρεξε νὰ τῆς ἀνοίξῃ. Εἶχε ἀκούσει τὸ θόρυβο καὶ τίς συζητήσεις ποὺ εἶχε προκαλέσει ὁ ἐρχομὸς τοῦ Τζάκ. Ἀλλὰ δὲν εἶχε καταλάβει ποῖος εἶχε ἔρθει καὶ δὲν εἶχε τολμήσει νὰ ρωτήσῃ κανέναν, ἀπὸ φόβο μήπως ἀκούσει ἐκεῖνο ποὺ φοβόταν.

Μὰ ἡ ἐκφραση τοῦ προσώπου τῆς κυρίας Κίνσεϋ τὴν καθυσόχασε ἀμέσως. — Ἐχομε καλὰ νέα, καλὴ μου μὲς Μάργκαρετ, τῆς φώναξε ἡ γιαγιά. Εἶναι ὅλοι τους γεροὶ καὶ σὲ μιὰ ὥρα ἡ δύο τὸ πολὺ θὰ ἔχουν γυρίσει. Αὐτὴ τὴ στιγμή ἔφθασε ὁ Τζάκ κι' ἐκεῖνος θὰ σᾶς διηγηθῇ τίς περιπέτειές τους. Πῆτε τὰ ἀμέσως τῆς κυρίας Βὰν-Κούρτ γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ. Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ μείνω περισσότερο. Πρέπει νὰ τρέξω κάτω γιὰ νὰ δώσω διαταγές.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτά, ἡ κυρία Κίνσεϋ κατέθηκε στὸ πρῶτο πάτωμα, φώναξε τὸν Πέτρο καὶ τὸν πρόσταξε νὰ ζεψῇ τὸ ἀμάξι ὅσο τὸ δυνατό γρηγορότερα, γιὰ νὰ πάῃ ὁ Μπάρνεϋ ὁ ἀμαξᾶς νὰ φέρῃ τὴ Μπέττυ μαζί μὲ τοὺς συντρόφους τῆς. Ὁ Τζάκ θὰ τοὺς ἔδινε τίς οδηγίες ποὺ χρειάζονταν γιὰ νὰ βροῦν τὸ σπίτι.

— Ὁ Μπάρνεϋ λένε νὰ πάῃ; ἔκανε ὁ Πέτρος. Ἄ, δὲν τοῦ τὸ κάνω τοῦτο τὸ χατήρι. Ὅχι, ὅχι. Δὲν ἔχει νὰ πάῃ ἄλλος ἀπὸ μένα. Δὲν ἀφήνω κανέναν ἄλλον νὰ φέρῃ στὸ σπίτι τὴν καλὴ μου τὴν κυρία, τὴν ἀγαπημένη μὲς Μπέττυ.

Καὶ πραγματικὰ, μόλις ζεῦτηκαν τὰ ἄλογα στ' ἀμάξι, κι' ὁ Πέτρος, μ' ὅλη τὴν κόουραση ποὺ ἐνοιώθε ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία τῆς περασμένης νύχτας ποὺ τὴν πέρασε ὁλόκληρη στὸ πόδι, πῆδησε στὴ θέση τοῦ ἀμαξᾶ καὶ πήρε τὰ γκέμια στὰ χέρια του.

Στὸ διάστημα αὐτό, ἡ Μπέττυ ποὺ κοιμήθηκε ὅλη τὴ νύχτα δίχως ν' ἀλλάξῃ κἄν πλευρὸν, εἶχε ἀνοίξει τὰ μάτια τῆς καὶ προσπαθοῦσε νὰ θυμηθῇ γιὰ ποῖο λόγο βρίσκονταν σ' αὐτὸ τὸ ξένο δωμάτιο. Ἐνα ἐλαφρὸ χτύπημα ἀκούστηκε στὴν πόρτα τῆς καὶ τὴν ἔκανε νὰ ξυπνήσῃ ἐντελῶς. Ἡ κυρία Χούλντμπι μπηκε μέσα γελαστή.

— Μοῦ φαίνεται, εἶπε, πὼς τὰ ροῦχα σᾶς δὲν εἶναι ἐλπίδα νὰ στεγνώσουν ποτέ. Τὸ ὕψασμα εἶναι τόσο χοντρὸ κι' ἔχει τόσα σιρῆττα ἐπάνω του, ποὺ τὸ φόρεμα εἶναι ἀκόμη μούσκεμμα ὅλο, ἀν' κι' ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ τὸ εἶχα κρεμασμένο στὴν κουζίνα δίπλα στὴ φωτιά. Δὲ φοριέται σήμερα μὲ κανένα τρόπο. Εἶναι φόβος ν' ἀρπάξῃς καμμιὰ πλευρίτιδα, ἀν' τὸ βάλῃς, κοριτσάκι μου.

— Τόσο τὸ καλύτερο, ἔκανε ἡ Μπέττυ ξεσηκώνοντας σὲ γέλια. Θὰ φορέσω καὶ σήμερα τὸ ὠραῖο ἄσπρο κασιμμένιο φόρεμα, γιὰ νὰ γυρίσω

σπίτι μου. Μες στο μπαούλο είδα κι' ένα ωραίο κεντημένο ζακετάκι. Μπορώ νά τ'ο φορέσω κι' αυτό για νά μ'ην έχω φόβο νά κρυώσω.

— Όπως θέλεις, πουλάκι μου, έκανε ή κυρία Ρός χαμογελώντας μπροστά στον τόσο ένθουσιασμό της Μπέττυ. Όπως θέλεις. Μπορείς μάλιστα νά τ'α κρατήσεις αυτό τ'α φορέματα, αν σου κάνει ευχαρίστηση. Φοβάμαι πως ή καϊμένη ή κυρία Λάρκ δεν θά ξανάρθη ποτέ για νά μου τ'α ζητήσει. Μά κι' αυτό νά γινόταν, μη σε μέλει. Τό παίρνω ε-πάνω μου. Θα τ'α κανονίσω μαζί της.

Νά είσαι σίγουρη πως όχι μονάχα δεν θά π'η τίποτε, αλλά θά ευχαριστηθ'η κιόλας. Έχει τόσο καλή καρδιά!

Η Μπέττυ, κατενθουσιασμένη, πήδησε από τό κρεβάτι της κι' άφο' έπλύθηκε και χτενίστηκε όπως-όπως, φόρεσε τό ωραίο φόρεμα που τ'ην έκανε νά μοιάζ'η σαν κυρία.

Όστερα κατέβηκε χαρούμενη για νά καλημερίσ'η τόν Τζάκ. Μά δεν βρήκε παρά μονάχα τό σημείωμα που της είχε άφίσει.

Τό παράθυρο που είχε βρεθεί άνοιχτό και ή εξαφάνιση του παιδιού, είχε κάνει και τ'ην κυρία Ρός νά φαντασθ'η κι' εκείνη τ'ην αίτία της άπουσίας του.

— Και νά'χε τουλάχιστον πι'η τόν καφέ του, έκανε στενοχωρημένη ή άγαθή νοικοκυρά όταν της διάβασε ή Μπέττυ τό γράμμα.

— Ό καϊμένος ό Τζάκ, έκανε τό κοριτσάκι. Είμαι βέβαιη πως όλον αυτόν τό μακρύ δρόμο τόν έκανε για νά γυρίσω έγώ πιό άνετα στο Γκρήνμπορου και για νά ήσυχάσ'η κιόλας τ'ην κυρία Βάν Κούρτ και τ'η γιαγιά, που δίχως άλλο θά είχαν πολύ άνησυχήσει. Φθάνει μονάχα μη τόν βλάψ'η αυτή ή πεζοπορία.

Και εξήγησε σ'την κυρά Χούλντ πως δυό μήνες πριν ό Τζάκ είχε κάνει μιά σοβαρώτατη έγχειρηση στο πόδι του, και πως γι' αυτό τό λόγο τ'α πόδια του δεν ήταν τόσο γερά όσο και τών άλλων άγοριών σ'την ηλικία του.

— Τό καϊμένο τό παιδί, έκανε και ή κυρία Ρός με συμπόνια. Νά

δώσ'η, αλήθεια, ό Θεός νά μ'ην τόν βλάψ'η αυτή ή πεζοπορία.

— Έλπίζω πως δεν έχει νά φοδηθ'η τίποτε, είπε ό Ριχάρδος που έμπαινε εκείνη τ'ην ώρα μέσα, γιατί δόξα τ'η Θε'φ είναι γερό παιδί και τό πόδι του έχει μ'η καλή σ'τη θέση του. Άλλωστε, από τότε που του έγινε ή έγχείρηση, έχει κάνει πολλούς δρόμους, αν κι' όχι τόσο μακρυνούς σαν κι' αυτόν. Όπωςδήποτε όμως, αυτό που έκανε σήμερα δείχνει πως έχει καλή κι' ευγενική καρδιά. Λοιπόν, παπαγαλάκι, έξακολούθησε, δεν θέλω νά γυρίσ'η με

Μόλις τελείωναν οι ναυαγοί τό πρόγευμά τους, κι' άπέξω άκούστηκε νά σταματά'η ένα άμάξι.

Η Μπέττυ έτρεξε σ'την πόρτα και τ'ην άνοιξε.

— Έδω είμαστε, Πέτρο! φώναξε.

— Δοξασμένο νά είναι τό όνομα του Ύψίστου, μίς Μπέττυ μου, καλή μου κυρία! φώναξε με συγκίνηση ό πιστός υπηρέτης. Είστε καλά, γεροί όλοι σας; Δεν μπορώ νά σ'ας π'ω πόση χαρά αισθάνομαι που βλέπω πως δεν σ'ας έτυχε κανένα κακό. Σαν άγγελος φαίνεστε, πρόσθεσε ύστερα παρτηρώντας προσεχτικά τ'η Μπέττυ που στεκόταν μπροστά του με τό μακρύ άσπρο φόρεμά της. Άλήθεια, σαν ένας ωραίος χιονάτος άγγελος.

— Πως είναι ή μητέρα μου κι' ή άδελφή μου; ρώτησε εκείνη τ'η στιγμή ό Ριχάρδος προβαίνοντας σ'την πόρτα.

— Καλά είναι, όπως μου είπε ή κυρία Κίνσεϊ. Μά δεν τίς είδα σήμερα τό πρωί, μ'όλο που άπόψε κοιμήθηκαν στο Ντένστον. Οι καϊμένες οι κυρίες ήταν πολύ άνησυχες και δεν θά έκλεισαν μάτι όλη τ'η νύχτα. Μιά τέτοια φοβερή τρικυμία και νά σ'ας ξέρουν έσ'ας σ'τη θάλασσα! Άλήθεια, πέρασαν φοβερή άγωνία.

— Τό φοβόμουν, είπε ό Ριχάρδος. Μά δεν ήταν δυνατό νά τούς τηλεγραφήσω.

— Κι' ή γιαγιά, εί-χε κι' εκείνη άνησυχήσει; ρώτησε ή Μπέττυ.

— Και βέβαια, μίς, όλοι μας στο σπίτι ήμαστε πολύ άνησυχoi. Έπεράσαμε τ'η μισή νύχτα στο πόδι. Τό σπουδαίο όμως είναι πως δεν σ'ας έτυχε κανένα κακό και πως σ'ας βρίσκουμε, δόξα τ'η Θε'φ, γερούς. Πότε θέλετε νά φύγουμε, μίς Μπέττυ.

— Άμέσως τώρα, είπε τό κοριτσάκι. Δηλαδή, άφο' πρώτα πούμε αντίο στον κύριο και σ'την κυρία Ρός που φάνηκαν τόσο καλοί μαζί μας.

Οι άποχαιρετισμοί ήταν θερμοί και συγκινητικοί. Η Μπέττυ φίλησε θερμά με τ'α φρέσκα και δροσερά χειλάκια της και τ'α δυό μαραμένα μάγουλα της κυράς Χούλντ.

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Τί ν' άκού'η ή Μπεμπέκα με τόση προσοχή;

κόττερο στο Γκρήνμπορου. Καθώς βλέπεις, ό καιρός διορθώθηκε και θά κάνουμε ένα θαυμάσιο περίπατο.

— Και πρώτα-πρώτα, για νά μπορούμε στο κόττερο, θά πρέπει νά ξανακάνουμε τ'ην άκροβασία που κάναμε χθές τό βράδυ επάνω σ'την παλιά έξέδρα. Όχι, ευχαριστώ. Προτιμώ νά περιμένω τό άμάξι.

— Έλάτε τώρα μιά φορά νά πι'ητε τό γάλα σας, έκανε εύθυμα ό κύριος Ρός. Άχ, Θεέ μου! Πόσο θά ήθελα νά είχα κάθε μέρα τέτοια καλή παρέα. Τί ωραία που θά ήταν! Έ, Πέττυ, τί λές;

Η Πέττυ νιαούρισε καταφατικά και τρίφτηκε στο μπράτσο του άφεντικού της.

ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Εικ. 1.

Εικ. 2.

Εικ. 3.

Εικ. 4.

Άν σήμερα βλέπουμε τ'α παιδάκια νά φορούν έλαφρότατα φορέματα, που άφίνουν έλεύθερο τό κορμάκι τους σ'την άέρα και σ'την ήλιο—μη νομίζετε ότι αυτό συνέβαινε πάντα. Όχι. είχαν και τ'α παιδιά τ'α δεσμά τους και χρειάστηκε πολλές καιρές για νά τ'α σπάσουν.

Οι εικόνες παιδιών που χρονολογούνται από τόν 16ο, τόν 17ο και τόν 18ο αιώνα μαρτυρούν ότι τίς εποχές εκείνες ή μόδα για τ'α παιδιά και για τούς μεγάλους ήταν κοινή. Κι' έπειδή τότε οι κυρίες συνήθιζαν νά φορούν βαρειές και σφιχτές τουαλέττες, με σκληρούς κορσέδες και σφιχτούς γιακάδες, έντυναν και τ'α παιδιά με ανάλογες μικρές φορεσιές, σέ τρόπο που ένα τόσο δά κοριτσάκι ήταν μιά τέλεια μικρογραφία μεγάλης κυρίας. Δεν έλειπε ούτε τό κρινολίνο, ούτε ή περρούκα. ούτε ό κορσές. Όλ'αυτά έσφιγγαν και φυλάκιζαν άλύπητα τ'α τρυφερά παιδάκια σωματάκια.

Τό παιδάκι της 1ης εικόνας χαμογελά κάτω από ένα σκληρό κολλαρισμένο στεφάνι, που του έχουν καρφώσει γύρω στο κεφάλι του. Στο λαιμό του φορούν έφτάδιπλη πλισσαρισμένη και κολλαρισμένη τραχηλιά, που βέβαια δεν του άφίνει και πολλή έλευθερία σ'τίς κινήσεις του. Τό ίδιο και τ'α σκληρά μανικέτια στα χέρια. Όστερα τό φόρεμά του, κλειστό άπ'όλες τίς μεριές, βαρύ, φοδραρισμένο, στολίζεται με χοντρές φούντες από κορδόνια κι' έχει από πίσω και μιά βαρειά μπέρτα.

Η δεύτερη εικόνα είναι τό πορτραίτο της Ινφάντας Μαργαρίτας Θηρεσίας, έν' από τ'α καλύτερα πορτραίτα του ζωγράφου Βελασκουέζ. Η

άπίστευτη πολυτέλεια, ή έπισημότης κι' ή σοβαρότης της τουαλέττας άφαιρούν από τό παιδί και τό παιδικό γέλιο και τ'η άφέλεια.

Σ'την τρίτη εικόνα, μιά μικρή όλλανδή χωριατοπούλα στέκεται

άψυχο άγαλμα μέσα στο κλειστό και βαρύ κοστούμι της, που είναι ή μικρογραφία της ένδυμασίας που φορούν οι μεγάλες συγχωριανές της. Στά χωριά δά αυτό συμβαίνει και σήμερα, και όλοι σας θά έχετε ιδεί μικροσκοπικές χωριατοπούλες και βλαχοπούλες, νά φορούν μακρούς και κλειστά φορέματα σ'α μεγάλες.

Τ'α κορίτσια όμως της τετάρτης εικόνας είναι καθαυτά γελοία με τό άφύσικο ύψος και τό τουπέ της μικρής κυρίας, που τό έχουν πάρει άκριβώς έπειδή φορούν βαρειά και μεγαλίστικα ρούχα. Θαρρείς πως είναι κόκκιες και στέκονται σ'τη βιτρίνα!

Από τίς άρχές του 19ου αιώνα, ή ένδυμασία τών παιδιών βελτιώνεται, γιατί ό κόσμος κατάλαβε πόσο έδλαπτε τ'ην ανάπτυξη και τ'ην υγεία ή σχολαστική παλιά μόδα. Τώρα τ'α παιδιά άρχίζουν νά

ντύνονται πιό άνετα και για πρώτη φορά γίνονται της μόδας τ'α «ναυτικά», δηλ. μιά ένδυμασία που άπομεινείται τ'η στολή τών ναυτών τ'ης εποχής εκείνης. Τ'α άγοράκια τ'ης πέμπτης εικόνας φορούν ναυτικά, και τ'α κοριτσάκια άπλά φουστανάκια με τό μισό μπράτσο γυμνό, και μ'έλεύθερα και έπλεκα μαλλιά.

Άν θέλετε και δείγμα της σημερινής μόδας, που άφίνει τό παιδί έλεύθερο σ'τη χαρά του άέρα και του ήλιου, κοιτάξτε τό παιδάκι της 6ης εικόνας. Είναι κι' αυτό βασιλόπουλο, ό διάδοχος της Γιουγκοσλαβίας, που μάλιστα αυτές τίς μέρες συμπλήρωσε τ'α δέκα του χρόνια κι' ό γειτονικός μας λαός τ'α γιόρτασε με χαρά. Συγκρίνετε λίγο τ'ην ένδυμασία του με τ'ην ένδυμασία της βασίλοπούλας Μαργαρίτας Θηρεσίας!

Εικ. 5.

Εικ. 6.

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΚΛΑΣΣΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

Αγαπητοί μου,

ΕΝΑΣ μικρός μας φίλος με παρακαλεί νά του εξηγήσω τί θά πῇ **κλασσι-σμός, ρωμαντισμός, ρεαλισμός και συμβολισμός**. Πολλοί συχνά, λέει, συναντᾷ αυτές τις λέξεις σ' ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ καὶ δὲν ξέρεי τί ἀκριβῶς σημαίνουν.

Μεγάλο θέμα, παιδιά μου! Θά μπορούσε κανείς νά συνοψίσῃ δόξα κερῆ τὴν ἱστορία τῆς παγκόσμιας Λογοτεχνίας ἐξηγώντας τις διαφορὲς αὐτῆς σχολῆς ἢ τεχνολογίας, πού εἶναι κι' οἱ κυριώτερες. Γιατί πραγματικά, οὐχὺς ἢ τεχνολογίες εἶναι ὁ κλασσι-σμός, ὁ ρωμαντισμός, ὁ ρεαλι-σμός, ὁ συμβολισμός. Κάθε λογοτέχνημα—ποίημα, διήγημα, μυθιστόρημα, δρᾶμα—ἀνήκει σὲ κάποια ἀπὸ τις σχολῆς αὐτῆς. Φυσικά, οὕτε σὲ μιὰ ἐπιστολὴ οὕτε σὲ δέκα δὲ θά μπορούσα νά συνοψίσω δολόκληρη τὴν ἱστορία τῆς Λογοτεχνίας. Θά σᾶς ἐξηγήσω λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς ὅ-ρους **εὐτοχειωδῶς**, γιὰ νὰ ἔχετε του-λάχιστο κάποια ἰδέα.

Γιὰ νὰ καταλάβουμε τὸν ὅρο **κλασσισμός**, πρέπει νὰ ἴδουμε τί σημαίνει ἡ λέξις **κλασικός** (classique). Αὐτὴ παράγεται ἀπὸ τὸ λατινι-κὸ classis, ἑλληνικὰ **κλάσις** (μ' ἓνα σῆμα) δηλαδὴ **τάξις** σχολείου ἢ σχολεῖο γενικά. Ἐπομένως κλα-σικός συγγραφέας εἶν' ἐκεῖνος πὺ διδάσκειται σὺ σχολεῖο. Ἄλλα ποιοὶ συγγραφεῖς διδάσκονται κυρίως σὺ σχολεῖο; Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες καὶ Ῥωμαῖοι. Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ κα-θαυτοὶ **κλαστικοί**—Ὁμηρος, Θουκυ-δίδης, Θεόκριτος, Βιργίλιος, Ὁράτιος καὶ καθ' ἑξῆς—καὶ **κλασσικὲς** γλώ-σσες εἶναι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ κι' ἡ λατινική. Ὡστόσο ἐπικράτησε δὲ ὀνο-μάζονται «κλαστικοί» καὶ νεώτεροι συγγραφεῖς, μεγάλοι, καθιερωμένοι, πὺ κι' αὐτοὶ διδάσκονται σὺ σχο-λεῖα, χωρὶς βέβαια νὰ εἶναι Ἑλληνες ἢ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ Ἰταλοί, Γάλλοι, Ἀγ-γλοὶ, Γερμανοὶ καὶ καθ' ἑξῆς. Π. χ. ὁ Ντάντες, ὁ Πετράρχης, ὁ Βοκάκιος, ὡς τὸ Φασκόλο καὶ τὸ Μαντζόνι, κι' ὡς τὸν Ντανουάντο πὺ ζῆ ἀκόμα, εἶ-ναι «κλαστικοί» συγγραφεῖς τῆς Ἰτα-λίας. Ὁ Σαίξπηρ, ὁ Μίλτων, ὁ Μπάυ-ρων, ὁ Ντίκενς, ὁ Τέννισον, ὡς τὸν σύγ-χρονο Μπέρναρδ Σὺ, εἶναι «κλαστικοί» συγγραφεῖς τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Ρακί-νας, ὁ Κορνὴλιος, ὁ Μολιέρος, ὁ Βολ-ταῖρος, ὡς τὸν Οὐγγὺ, κι' ὡς τὸν

Ἀντολ Φράνς πὺ πέθανε πρὸ ὀλί-γων ἐτῶν, εἶναι «κλαστικοί» συγγρα-φεῖς τῆς Γαλλίας. Ἐπίσης τῆς Γερ-μανίας ὁ Γκαίτε, ὁ Σίλλερ, ὁ Χάινε, ὡς τὸν Χάουπμαν πὺ ζῆ ἀκόμα. Ὡστε καὶ γιὰ ἓνα σύγχρονο συγγρα-φέα μπορούμε νὰ πούμε πὺ εἶναι «κλαστικός» χωρὶς νὰ ἐννοοῦμε πὺς γράφει μὲ τὸν τρόπο τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν, ἀλλὰ μόνον πὺς εἶναι ἐ-ξοχος, μεγάλος, ἀναγνωρισμένος, κα-θιερωμένος. Σὲ μᾶς π. χ. ὁ Σολωμός, ὁ Βαλαωρίτης, ὁ Παπαδιαμάντης, ὁ Καρκαβίτσας, εἶναι «κλαστικοί».

Ἐννοήσατε λοιπὸν τις δὺ σημα-σίες πὺ ἔχει ἡ λέξις «κλασικός».

Ἀλλὰ ὁ «κλασσισμός» ἀναφέρεται στὴν πρώτη. Εἶναι δηλαδὴ ὁ **τρόπος** πὺς ἔγραψαν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες καὶ Ῥωμαῖοι τὰ λογοτεχνήματά τους. Κι' ἐπειδὴ γιὰ πολλὸν καιρὸ οἱ νεώ-τεροι, σ' ὅλο σχεδὸν τὸν πολιτισμένο κόσμον, ἀκολουθοῦσαν αὐτὸν τὸν τρό-πο—κι' ἂν θέλετε ἀκόμα, κι' αὐτὸ τὸ πνεῦμα—τῶν ἀρχαίων, στὴ λογοτε-χνία κυριαρχοῦσε ὁ **κλασσισμός**, ἢ καὶ **νεοκλασσισμός**, ὅπως ὀνο-μάστηκε γιὰ νὰ γίνεται διάκριση.

Ἀς πάρουμε παράδειγμα τὸ δρᾶμα. Καθὼς ξέρετε, τὸ δρᾶμα τὸ δημι-ούργησαν οἱ μεγάλοι Ἀθηναῖοι τρα-γικοί, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς κι' ὁ Εὐριπίδης. Αὐτοὶ ἔδωσαν τὸ τέλειο πρότυπο. Κι' ἀπὸ τὰ ἔργα τους ὁ Ἀριστοτέλης ἔβγαλε τοὺς περίφη-μους κανόνες τῆς δραματουργίας. Οἱ νεώτεροι λοιπὸν, οἱ νεοκλαστικοί, ἔ-καναν κι' αὐτοὶ τὰ δρᾶματά τους σύμφωνα μ' αὐτοὺς τοὺς κανόνες. Τὰ δρᾶματα τοῦ Ρακίνα π. χ. εἶναι ἀ-παράλλαχτα σχεδὸν μὲ τὰρχαῖα.

Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸ, οἱ δραμα-τουργοὶ αἰσθάνθηκαν βαρὺ τὸ ζυγὸ αὐτῶν τῶν κανόνων κι' εἶδαν τὴν ἀ-νάγκη νὰ τὸν ἀποτινάξουν. Τὸ πνεῦ-μα τῆς ἐποχῆς τους δὲν σήκωνε πιά τὸ καλοῦπι τοῦ ἀρχαίου δρᾶματος καὶ θέλησαν νὰ κάμουν ἄλλα. Ὁ Σαίξ-πηρ π. χ. στὴν Ἀγγλία, τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ἔκανε δρᾶματα χωρὶς καμμιὰ **ἐνότητα τύπου καὶ χρόνου**. Ἐνῶ δηλαδὴ τὸ ἀρχαῖο δρᾶμα γινόταν ὅλο στὸν ἴδιον τόπον καὶ σὲ διάστημα τὸ πολὺ ἐνδὺς ἡμερώνυχτου, τὰ δρᾶμα-τα τοῦ Σαίξπηρ ἀποτελοῦνται ἀπὸ σκηνῆς καὶ πράξεις, πὺ ἡ μιὰ γίνε-ται ἐδῶ, ἡ ἄλλη ἐκεῖ—στὸ σπῆτι, σὺ δρόμον, σὺ δάσος κτλ.—κι' ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη μεσολαβεῖ πολλὺς καιρὸς—ἑβδομάδες, μῆνες, κάποτε καὶ χρό-νια. Αὐτὰ τὰ νεωτεριστικά, τὰ ἐπανα-στατικά, νὰ πούμε, δρᾶματα τοῦ Σαίξ-πηρ—«Ἀμλέτος», «Βασιλέας Λήρ», «Μάκβεθ» κτλ.—πὺ καταργοῦσαν τοὺς ἀρχαίους κανόνες, δὲν εἶχαν στὴν ἀρχὴ μεγάλην ἐπίδραση καί, γιὰ

πολλὸν καιρὸ πάλι, οἱ δραματουργοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ γράφουν «κλασι-σικά». Ὅταν, σὺ τέλος τοῦ ΙΗ' καὶ σὺς ἀρχῆς τοῦ ΙΘ' αἰῶνα, ξαναθυμῆ-θηκαν τὸν Σαίξπηρ, καὶ μὲ τὸν τρό-πο τοῦ πιά, ὁ Γκαίτε στὴ Γερμανία ἔγραψε τὸν «Φάουστ», καὶ στὴ Γαλ-λία ὁ Οὐγγὺ τὸν «Ἐρνάνη».

Ἐ, αὐτὴ τὴ φορά, ἡ ἐπανάστασις ἔπιασε. Κι' ὕστερ' ἀπὸ μεγάλους ἀ-γῶνες μεταξὺ νεοκλασσικῶν καὶ νεω-τεριστῶν—στὶς παραστάσεις τοῦ «Ἐρ-νάνη» π. χ. οἱ θεατῆς ἐρχόνταν σὺ χέρια—ἐπικράτησε τὸ νέο πνεῦμα. ὁ νέος τρόπος, ἡ νέα σχολή. Κι' ἡ σχο-λὴ αὐτὴ, ἡ ἀντίθετη πρὸς τὸν κλα-σισμὸ μὲ τὸν νεοκλασσισμὸ, ὀνομά-στηκε **ρωμαντισμός** κι' οἱ συγγρα-φεῖς τῆς **ρωμαντικῆς**. Τὸ δρᾶμα σᾶς τὸ ἔφερα γιὰ παράδειγμα. Ἀλλὰ ὁ ρωμαντισμός εἶχε κατακτήσει ὅλα τὰ λογοτεχνικά εἶδη. Εἶχαν φανεῖ δη-λαδὴ καὶ ρωμαντικοὶ ποιητῆς, καὶ ρωμαντικοὶ πεζογράφοι. Αὐτὸ λοιπὸν πρέπει νὰ ξέρετε: Κλαστικοὶ ἢ νεο-κλαστικοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι πὺ μιμοῦν-ταν δουρικὰ τοὺς ἀρχαίους· καὶ ρω-μαντικοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι πὺ ἐλευθερώ-θηκαν ἀπὸ τὸ ζυγὸ, κατέργησαν τοὺς κανόνες, κι' ἔγραψαν ἐλεύθερα, μὲ τρόπο δικὸν τους, πὺ σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς τους.

Ἐννοεῖται ὅμως πὺς δὲν ἦταν μόνον ἡ μορφή, ἡ φόρμα, πὺ χωρίζε τὸν κλασσισμὸ ἀπὸ τὸν ρωμαντι-σμὸ. Ἀλλὰ πράγματα ἔγραψαν, ἄλ-λα θέματα διάλεξαν, ἄλλο πνεῦμα, ἄλλο ὕφος κι' ἄλλη διάθεσις εἶχαν οἱ ρωμαντικοί. Αὐτὰ βέβαια δύσκο-λο ἦσαν νὰ τὰ προσδιορίσουμε.

Ἀλλὰ γενικά μπορούμε νὰ πούμε, πὺς σὺ ρωμαντισμὸ ἐπικρατεῖ ἡ **φαν-τασία** κάπως ἀχαλίνωτη, ἐνῶ σὺ κλασσισμὸ ὑπάρχει βέβαια καὶ φαν-τασία, ἀλλὰ κάπως χαλινωγμένη ἀπὸ τὴ **λογικὴ**. Ἐπίσης τὸ **αἰσθη-μα** παίζει μεγαλύτερο ρόλον. Γι' αὐ-τὸ καὶ σήμερα, τὰ φαντασιοκοπικά ἢ πολὺ αἰσθηματικά πράγματα τὰ λέμε μὲ κάποια περιφρόνησι «ρωμαντι-κά». Ἀπὸ τοὺς Γάλλους, οἱ μεγαλύ-τεροι ρωμαντικοὶ πεζογράφοι στάθη-καν ὁ Σατωμπριὰν κι' ἡ κυρία Στάελ. Κατόπι ὁ Οὐγγὺ, πὺ ἔγραψε τοὺς «Ἀθλοῦς», ὁ Δουμάς τῶν «Τριῶν Σωματοφυλάκων» κι' ἄλλοι πολλοὶ Στὴν Ἑλλάδα, μεγάλους πεζογρά-φους, καθαυτοὶ ρωμαντικούς, δὲν ἔ-χουμε. Ἐχουμε ὅμως δὺ μεγάλους ποιητῆς: τὸ Σολωμὸ καὶ τὸ Βαλαω-ρίτη.

Γιὰ τὸ ρεαλισμὸ καὶ τὸ συμβολι-σμὸ θά σᾶς πῶ μεθαύριο.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΛΗ Η ΣΕ ΜΙΚΡΗ; ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

[Τ' ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ Διαγωνισμοῦ δημοσιεύθηκαν σὺ προηγούμενον. Ἐδῶ δη-μοσιεύονται μερικὲς βραβευμένες ἀπαντή-σεις].

Ἐχω τὴν εὐτυχία νὰ ζῶ σὲ μιὰ ἐ-παρχιακὴ πόλιν, στὴν πρωτεύουσα κά-ποιου νησιοῦ. Μὲ τὴ λέξις εὐτυχία, φαντάζεσθε ὅτι τὸ συμπέρασμα εἶναι πιά βγαλμένο κι' ὅτι θεωρῶ προτιμώ-τερο νὰ ζῶ σὲ μιὰ μικρὴ πόλιν. Δὲν εἶναι αὐτὸ. Γιατί ἔχω πλήρη συναί-σθησι τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν μειονεκτημάτων μας.

Ἐξηγοῦμαι. Ἐχουμε—τὸ κυριώτερον—συνκοινωνία εὐκολη. Τὸ λιμάνι μας δέχεται καθημερινῶς ἐπισκέψεις βαπο-ριῶν. Μᾶς φέρνουν ἐμπορεύματα καὶ νέα. Τὰ γράμματα μας, τὴ Διαπλάσου-λα μας, τ' ἄλλα μας περιοδικὰ, τις ἐ-φημερίδες... Δὲ μᾶς λείπουν τὰ τρό-φιμα, ὅλα ἀφθονα καὶ φρεσκοτάτα, ψάρια πὺ πετοῦν, κρέατα θαυμασία, φρούτα τῆς ὥρας.

Τὸ καλοκαίρι ὅλες μας τις εὐκολίες. Ἐξοχὲς μαγευτικὲς, γάρφαρα νερά, δά-ση ζωογόνα, θάλασσα γιὰ μπάνια. Καὶ δροσιά... ὅση θέλουμε. Ἀλλὰ τὸ χει-μῶνα—νὰ τὸ μαῦρο σημάδι—τί πληξή, τί μονοτονία! Ἐνας μοναδικὸς κινη-ματογράφος, θέατρο δέκα-δεκαπέντε μέρες τὸ χρόνο—κι' αὐτὸ συνήθως τις Ἀπόκριες, ὅταν ἡ ἀνάγκη τοῦ εἶναι λιγότερη καὶ λίγες διαλέξεις ὅπου οἱ καλὲς σπανίζουν καὶ ἐπαναλαμβάνον-ται συνήθως πράγματα χλιοτυπωμένα, πὺ καὶ πὺ κανένα κοινότροπον.

Ἐνῶ στὴν Ἀθήνα, π. χ.: τί διαφο-ρά! Στὶς ἐφημερίδες ἀναφέρονται τέσ-σερις-πέντε διαλέξεις κάθε φορά. Πη-γαίνεις ὅπου σ' ἐνδιαφέρει, σ' ὅποιον προτιμᾷς κι' ἀναγαλλιάσεις. Τὰ προ-γράμματα τῶν κινηματογράφων πλού-σια. Κι' ἂς μὴ μ' ἐνδιαφέρει πολὺ ὁ κινηματογράφος. Προτιμῶ τὸ θέατρο, τὸ ἀληθινὸ θέατρο—ὄχι βέβαια τις ἐ-πιθεωρήσεις. Στενάζω κάθε φορά πὺ βλέπω τις ἀναγγελίες τῶν ἔργων τοῦ Ἑθνικοῦ. Ἐμᾶς φαίνεται ὀνειρευτὴ κι' ἀδύνατη εὐτυχία ἡ ἀπόλαυσις ἔργων σάν τὸν «Ἀγαμέμνονα», σάν τὸν «Ἰού-λιον Καίσαρα», σάν τὸν «Ποπολάρ». Τις κριτικὲς διαβάζουμε καί... στε-νάζουμε.

Μόνον πὺ ὁ θόρυβος, ἡ ἀδιάκοπη ταραχὴ, τὸ ἀνθρωπομάζεμα στὴν πρω-τεύουσα εἶναι ἀρετὰ ὀχληρὰ. Θυμᾶ-μαι μὲ τί καρδιοχτύπι περνοῦσαμε σὺ ἀντικρινὸ πεζοδρόμι, σὺς κυριώτερες ἀρτηρίες τῆς πόλης, ἀνάμεσα ἀπὸ αὐ-τοκίνητα πὺ ἀνεβοκατεβάναν. Σῶσι βγαίναμε στὴν ἄλλη ἀκρὴ, ἀλλὰ μὲ πλήρη συναίσθησι τοῦ κινδύνου πὺ ξεφύγαμε. Ἐπειτα αὐτὴ ἡ βοή, ἡ φα-σαρία τῶν αυτοκινήτων, τὰ κουνουνι-σματα τῶν τράμ, δὲ μᾶς ἄφιναν ἡσ-σία παρὰ τις μεταμεσονύχτιες ὥρες.

Γι' αὐτὸ γιὰ νὰ καθορίσω τὴν προ-τίμησή μου, θ' ἀναγκασθῶ νὰ ἐπανα-

λάβω τὴν ἀπάντησι τῆς ἀλεπούς, ὅταν τὴν ρώτησαν ἂν προτιμᾷ ἀνὴρ ὁμοῦ ἢ κα-τήφορο:—Χάθηκε ὁ ἴσιος δρόμος. Καὶ πράγματι, μεταξὺ ἀνὴροῦ—πρωτεύ-ουσας—καὶ κατήφορου—μικρῆς πόλης—θὰ προτιμοῦσα τὸν μέσον ὁδόν. Δη-λαδὴ, νᾶχω τὸ σπῆτι μου σ' ἓνα προά-στειον τῶν Ἀθηνῶν, Κηφισιά, Μαρού-σι, Ἡράκλειον κλπ. Νᾶχω δηλαδὴ ὅλες τις ἀνέσεις μιᾶς ἐξοχικῆς διαμονῆς καὶ νὰ μὴ στεροῦμαι—χάρη στὴ συνκοινω-νία—τις καλλιτεχνικὲς ἀπολαύσεις τῆς Ἀθήνας.

Δὲν εἶσαι καθόλου ὀλιγαρκῆς, θὰ πῆτε.

Αὐτὸ... τ' ὁμολογῶ.

Νέλλη

Μεγάλη Τάξη—Α' Βραβεῖον

Γιὰ μένα τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἐκθέ-σεως ἦταν σχετικὰ πὺ εὐκόλο γιὰτι μπορούσα συγκρίνοντας τὴ ζωὴ μου στὴν Κέρκυρα μὲ τὴν τωρινὴ νὰ βγά-λω ἓνα ἀσφαλτισμένο συμπέρασμα.

Ἀθελα σ' ἐφθίκα ὅτι ἡ ζωὴ μου ἐ-κει ἦταν καλύτερη, κατάλαβα ὅμως πὺς στὴ σκέψῃ αὐτὴ ἦταν ἀνακατεμ-νη κι' ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδας πὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσω στὴν ἀκρὴ καὶ νὰ κρίνω δίκαια μακριὰ ἀπὸ κάθε ἐ-πιρρασμόν. Ἐτσι κι' ἔκανα.

Μετρώοντας ὅμως καὶ τὰ κατὰ καὶ τὰ ὑπὲρ ἔφθασα σὺ ἴδιο συμπέρασμα.

Κατὰ τὴ γνώμη μου δὺ ὁδοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πὺ κάνουν τὴ ζωὴ τῆς μεγά-λης πόλης χειρότερη ἀπ' αὐτὴ τῆς μι-κρῆς, πρῶτα οἱ πραγματικοί, οἱ πρα-κτικοὶ καὶ σπουδαιότεροι οἱ ψυχικοί.

Ὅταν ἔφθασα στὴν Ἀθήνα ὁμολο-γῶ ὅτι χάρηκα πολὺ. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ μ' εὐχαρίστησε, οἱ πλατεῖοι δρόμοι, τὰ ὀλόφωτα μαγαζιά, ἡ πολυτέλεια, ἡ κί-νησι, τὰ μέγαλα, μ' ἔκαναν νὰ πῶ ἀ-περίσκεπτα, ὅτι ἡ ζωὴ ἐδῶ ἰσοδυνα-μοῦσε μὲ μιὰ ἀτέλειαν εὐτυχία. Εἶχα πάθει κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο πὺ παθαίνουν τὰ μικρὰ πουλάκια ὅταν βγαίνουν γιὰ πρῶτὴ φορά ἀπ' τὴ φωλιά τους.

Οἱ μῆνες περνοῦσαν, ἔφθασε ἡ ἡμέ-ρα πὺ πρὶν ἀπὸ ἓνα χρόνον εἶχα ἔλθει ἐδῶ κι' ὅμως πόσο ἐπιθυμῶ τώρα τὴν Κέρκυρα! Θὰ μοῦ πῆτε «Ἔναι πατρι-δα σου ἡ θέλεις πάλι μιὰ ἀλλαγὴ». Ὁ-χι δὲν εἶναι αὐτὸ.

Ἡ μεγάλη κίνησι, οἱ τεράστιες ἀ-ποστάσεις, τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου, ὁ θόρυβος—ὅσο κι' ἂν μ' ἄρεσαν στὴν ἀκρὴ,—ἀποτελοῦν τώρα τοὺς πραγμα-τικούς ὁδούς πὺ κάνουν τὸν ἄνθρω-πο νὰ προτιμᾷ τὰ ἡσυχά δρομάρια τοῦ χωριοῦ, τὰ κάρτα (!) ἀντὶ γιὰ τὰ πολυ-τελῆ αυτοκίνητα καὶ τὸ λίγο ἀπλὸ κο-σμάκι.

Ἐδῶ πὺ βοίσκουμαι ἔρχεται ἓνα παιδί πὺ μᾶς φέρνει τὸ γάλα. Ἐχει τέσσερις μῆνες πὺ ἦρθε ἀπ' ἓνα χω-ριὸ τῆς Ἠλείου. Θέλοντας νᾶχω καὶ μιὰ ἄλλη γνώμη ἐκτός ἀπ' τὴ δική μου τὸ ρώτησα μιὰ μέρα.

—Ποῦ σ' ἀρέσει περισσότερο ἐδῶ ἢ σὺ χωριό σου;

—Στὴν ἀκρὴ ἐδῶ, τώρα σὺ χωριό μου κύριος, μὺ ἀπάντησε μὲ τὴν ξενι-κὴ προφορά του.

—Κατεργάρι, τοῦ λέω, εἶναι πα-τρίδα σου, γι' αὐτὸ.

—Ναί, κύριος, εἶναι κι' αὐτὸ, βέ-βαια, ἀλλὰ ἰδίως κυράστηκα, θέλω τὴν ἡσυχία μου.

—Κι' ἐκεῖ πὺ σκάφτεις τὸ χωράφι σου δὲν κυράστηκα;

—Ναί, μὲ ἔχω καὶ κάποια ἀνάπα-σι, φυτᾶει λίγο ἀεράκι, ξεκουράζεται τὸ μάτι μου σὺ πράσινο καὶ σὺ κά-τω-κάτω διακόπτω τὴ δουλειά μου, ἄ-μα τὸ θέλω. Ἀμ' ἐδῶ! γιὰ σταμάτα μιὰ στιγμὴ σὺ δρόμον. Πρέπει νᾶχης τὰ μάτια τέσσερα μὴ σὲ τασκίσει κανέ-ν' αυτοκίνητο. Γεῖά σου, κύριος. Ἀῦριο τὰ ξαναλέμε.

Ναί μὰ ἐγὼ δὲν εἶχα ἀνάγκη νὰ μοῦ τὰ ξαναπῇ. Ἡ γνώμη πὺ ζητοῦσα συμφωνοῦσε τέλεια μὲ τὴ δική μου. Πόσο ὥρατα τᾶλεγε τὸ καίμενον, ἀγράμ-ματο χωριατόπουλο! Τὰ αἰσθανόταν πραγματικά, βλέπετε.

Ἀς μὴ ξεχνοῦμε τώρα, ὅτι ἡ σωμα-τικὴ κυράση ἐπηρεάζει πολὺ τὴ σκλη-ρωμένη ψυχὴ πὺ, ἐπειδὴ εἶναι ἀθά-νατη καὶ ἡ ἀθανασία εἶναι μὲ παντο-τινὴ γαλήνη, θέλει τὴν ἡσυχία τῆς, ἔ-τσι κι' ἂν βρίσκεται μέσα στὴν ὕλη. Ἐτσι ἀπὸ τοὺς πραγματικούς ὁδούς πὺ δυσχεραίνουν τὴ ζωὴ στὴ μεγα-λούπολιν, δημιουργοῦνται κατὰ ἓνα μέ-ρος κι' οἱ ψυχικοί.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὁ ἄνθρωπος ἀπ' ὅταν γεννηθῇ ἔχει φυτευμένο μέσα του ἓνα ἐγωῖσμὸ πὺ μεγαλώνει ἡ μέ-νει σὺ ἴδιο σημείον, ἀνάλογα μὲ τὴν ἀ-νάπτυξη τοῦ ἀτόμου καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν ἐπίδραση πὺ παθαίνει ἀπὸ τ' ἄλ-λα συναισθήματα. Θέλουμε πάντα κά-τι νὰ εἴμαστε, κάπως νὰ φαινόμαστε, κάποια διακριτικὴ θέση νὰ κρατοῦμε μέσα στὴν ἀνθρωποπολημύρα. Κι' ὅταν δὲν εἴμαστε τίποτα; Ἐ! τότε δημιουρ-γεῖται μὲ τὴ φαντασία μας ἓνα ἄλλο ἀτομο ὅπως ἐμεῖς τὸ θέλουμε (εἶναι κι' αὐτὸ βλέπετε κάποια παρηγοριά...)

Γιὰ νᾶλθω λοιπὸν σὺ θέμα μου, στὴ μικρὴ πόλιν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται μέ-σα σὺ λίγο κόσμον, ὅτι καί εἶναι, ὅτι κάπως τὸν λογαριάζουν, ὅτι καθένας τὸν κοιτάζει μὲ λίγο σεβασμό. Αὐτὸ εὐχαριστεῖ τὴν ψυχὴ μας, κολακεύει τὴν ἀνθρωπινὴ ἀδυναμία μας, τὸν ἐ-γωῖσμὸ.

Τί διαφορὰ ὅμως στὴ μεγαλούπολιν! Τὸ βλέμμα μας χάνεται μέσα σὺν κό-σμον, ἓνας γνωστὸς μας, χίλιοι οἱ ἀ-γνωστοί. Καταλαβαίνουμε ὅτι εἴμαστε μὴδὲν, ὅτι ὁ ἄλλος δὲν δίνει πεντάρα γιὰ μᾶς, τὸν βλέπουμε νὰ σκαρφαλώ-νῃ ἀδιάφορα σὺ τράμ καὶ σὺ αυτοκί-νητα, νὰ τρέχῃ βιαστικὸς σὺς δρό-μους γιὰ τις ὑποθέσεις του, μὲ λίγα λόγια αἰσθανόμαστε, ὅτι εἴμαστε ὡς ρανὶς ὕδατος ἐν ὠκεανῷ. Τυχαίνει νὰ συναντήσουμε κανένα γνωστὸν μᾶς... θὰ βγάλῃ ἀμύλητος τὴν ψάθα καὶ θὰ περάσῃ. Ἀ! Τί τρομερὸ κτύπημα πέ-νει ὁ ἐγωῖσμός μας! Πόσο σκληρὰ τυ-ραννιέται ἡ ἀνθρωπινὴ ἀδυναμία μας!

Κι' ὅταν ὕστερα ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας πέσομε σὺ κρεβάτι—τότε ἡ ψυχὴ κλαίει καὶ μὲ παράπονον σκαφτόμαστε τὴν πλατεῖα τῆς μικρῆς πόλης πὺ ὁ καλοκάγαθος ἐπαρχιώτης θὰ μᾶς καλημερίσῃ ρωτώντας γιὰ τὴν ὑγεία μας, γιὰ ὅλη τὴν οἰκογένειά μας μ' ἓνα ἐνδιαφέρον πὺ βλέπει νὰ ζω-γραφίζεται ὀλοκάθαρον σὺ ἄγνᾶ του μάτια.

Δευκάτης

Μικρὴ Τάξη—Α' Βραβεῖον

Κανείς δεν μπορεί να πη με βεβαιότητα γενικώς, αν η καλύτερη ζωή είναι σε μεγάλη πόλη ή σε μικρή. Γιατί τα ίδια πράγματα, που κάνουν σ' έναν άνθρωπο ευχάριστη κι αγαπητή τη διαμονή σε μία μικρή πόλη, μπορεί να κάνουν έναν άλλο να την αντιπαθή και τανάπαλιν.

Όποτε δε μπορεί να μιλήσω θετικό, παρό μόνο για τόν εαυτό μου και σου άπαντώ άδιστάκτως, ότι για μένα δεν υπάρχει καλύτερη ζωή απ' αυτή της μεγαλούπολης, της πρωτεύουσας. "Ολα μ' αρέσουν στη ζωή μιάς μεγαλούπολης και πρώτα-πρώτα ο θόρυβος. Ναι, μη σου φανελά παράξενο. Αυτός ο θόρυβος που τόσο κατακτούν — τα κλάξον των αυτοκινήτων, τα ντάγκ, — ντάγκ των τράμ, ή βοή του πλήθους που πηγαίνει στους δρόμους, τέλος όλη αυτή ή διαρκής κίνησις που δίνει ζωή και παλμό σε μία πόλη — μ' αρέσει πολύ.

Υστερα έχουμε και την πνευματική κίνηση που δεν βρίσκεται στις μικρές πόλεις, κι' αν υπάρχει, είναι τόσο μη-δαμνική, φυτοζωεί.

Πρώτα-πρώτα τα θέατρα, όπου μπορεί κανείς να παρακολουθήσει, έξημνεύοντα από τους πιο έκλεκτους θιάσους, όλα τα άριστουργήματα της παλαιάς και νέας εποχής.

Οι κινηματογράφοι με τις θαυμάσιες σάλες τους, όπου θα θαυμάσεις κάθε χειμώνα ό,τι έκλεκτοτερο υπάρχει στη παγκόσμια παραγωγή.

Οι πολυάριθμες σάλες, όπου γίνονται τόσες ενδιαφέρουσες διαλέξεις πάνω σε συναρπαστικά θέματα.

Οι διάφορες συναυλίες των έλλήνων καλλιτεχνών και ιδίως των ξένων γιγάντων της Τέχνης, που έπισκέπτονται κάθε χρόνο μία μεγαλούπολη, μία πρωτεύουσα. "Ολα αυτά, και πολλά άλλα που μου διαφεύγουν νύχτη τη στιγμή, είναι απαραίτητη τροφή για το πνεύμα, που πρέπει πάντοτε να μαθαίνει, για να ξανοίγεται όλο και περισσότερο στους άπειραντους όρίζοντας της Τέχνης.

Υπάρχει κι' ένας άλλος λόγος που με κάνει να προτιμώ τη ζωή της μεγαλούπολης, κι' αυτός είναι ή άπόλυτη έλευθερία που έχει κάθε άτομο στις πράξεις, στις κινήσεις και έν γενεί σ' όλη του τη ζωή. Έχει τον κύλο του και μέσα σ' αυτόν κινείται, χωρίς να κοιτάζει τί κάνουν οι άλλοι, ούτε και κανείς να ενδιαφέρεται γι' αυτόν. Ποιός έχει όρεξη και καιρό, μέσα στην τύρφη μιάς μεγαλούπολης, να παρακολουθήσει τί κάνει ο διπλανός του!

Πήγαινε όμως να βρεις την ίδια έλευθερία και σε καμμία κοινόπολη, όπου όλοι, άντρες και γυναίκες, έχουν για πρώτη τους δουλειά την κρίση και έπικριση του γείτονα. Αισθάνεσαι τριγύρω σου έν' άόρατο κοινοσυμπολί, που δίνει και παίρνει σε κάθε σου κίνηση. Πίσω από κάποιο τζάμι θα βρεθής πάντα ένα άδιάκριτο μάτι για να δει τί όρα βγήκες, που πιάς, τότε γύρισες, τί φορείς κτλ.

Νά, λοιπόν γιατί εγώ προτιμώ τη ζωή της μεγαλούπολης. Κι' αν στο τέλος θελήσω καμιά φορά ν' αναπνεύσω καθαρό αέρα και ν' αναπαύσω λίγο το σώμα ή το μυαλό μου από την αιώνια κίνηση της πόλης, δεν έχω παρά να πάω το πρώτο τραίνο, και σε λίγο θα βρεθώ σε κάποια έξοχη που

θα μου χαρίσει άμέσως ό,τι μπορεί να μου προσφέρει ή κώμη ή το χωριό. "Αν όμως ζούσα σε κανέν' απ' αυτά τα δυο μέρη πώς θα έβρισκα τα αγαθά της πρωτεύουσας;

Παλιό Αθήνα
Μεγάλη Τάξη — Β' Βραβεύον

Πόσοι ποιητάι, πόσοι πεζογράφοι, πόσοι καλλιτέχναι της πέννας έχουν ύμνησει τη μικρή πόλη, το χωριό, την έξοχή. Πόσοι ζωγράφοι έχουν άπαθανάτισει τα διάφορα τοπεία και τις διάφορες σκηνές της ζωής στην έπαρχία, στο χωριό, στην έξοχή. Και κάθε άνθρωπος δε μπορεί να μην έχη σταθή έκστατικός, βλέποντας την όραία εικόνα που παρουσιάζουν οι κοπέλλες που χωριό, όταν πηγαίνουν, το δειλινό, στο πηγάδι, με τις στάμνες, σε πάρους, κουβεντιάζοντας γελαστές, και θάχουν άντηχσει στ' αυτιά του τ' άργυρόχα γέλια τους σά μουσική. Κι' ή λαμπρή δύση του ήλιου πίσω από κάτι βουνά ή πέρα από τη θάλασσα, θάχη μαγέψει πολλούς. Και πολλοί θάχουν όνειροπολήσει σε μία φεγγαρόλουστη βραδυά στην άκροθαλασσία, άκούγοντας το φασίσο της θάλασσας. Τί ποίηση! Τί όνειρο! Τί θαύμα! "Αλλ' άς τα πάρουμε πιο ρεαλιστικά τα πράγματα.

Άς εξετάσουμε τη ζωή αυτών που ζούν σ' αυτό το μαγευτικό περιβάλλον. Αυτοί είναι οι γεωργοί, οι βοσκοί, οι ύλοτόμοι, και γενικά εκείνοι που εργάζονται πιο πολύ με τα χέρια παρά με το μυαλό. Το καλοκαίρι με το λιόπυρι πάνε στα χωράφια να θερίσουν, το χειμώνα με τα χιόνια πάνε να κόψουν ξύλα, τρέχει ποτάμι ο ιδρώτας το καλοκαίρι και τσουτρουρίζουν το χειμώνα. Τσακίζονται, σκάβουν, όργώνουν, κόβουν και κουβαλούν ξύλα, άνεβαίνουν στα βουνά για να βοσκήσουν τα πρόβατα, και για άπολαβή έχουν μόνο το ισχνό κέρδος που τους άφίνει ο κεφαλαίουχός της πρωτεύουσας, να κερδίσουν. Άμαθείς, πονηροί, μοχθηροί πολλές φορές, γιατί δεν έχουν τα φώτα της μόρφωσης για να φύγουν απ' τα έλαττώματα του πρωτόγονου χαρακτήρα τους. Έτσι σιωπηλά έρχονται και φεύγουν, οι γενεές αυτών των ανθρώπων χωρίς ν' άφισουν πίσω τους κανένα ίχνος.

Από το γραφείο του μέσα, τους κυβερνάει ο άνθρωπος της πρωτεύουσας. Όρίζει τις τιμές των προϊόντων, τα πουλάει ή τ' αγοράζει με μεγάλο όφελος πάντα, είναι ένήμερος κάθε προόδου, βρίσκει καιρό να γράψη άριστουργήματα που τον δοξάζουν, έχει όλα τα «κοιμήρα» και τις άνέσεις, τις διασκέδασεις του, κι' άμα βαρεθεί όλ' αυτά, πάει και μένει ένα μήνα στην έξοχή. Και τις φουρτούνες άκόμη, που συνταράζουν από και πού την άνθρωπότητα, τις αισθάνεται λιγότερο, γιατί έχει την παρηγοριά της μόρφωσης.

Όχι, ή ζωή δεν είναι στο χωριό, είναι μέσα στη δράση του πνεύματος, μέσ' στην πρωτεύουσα μέσ' στην παλαίστρα της πνευματικής, όπου νικεί όποιος θέλει να έργασθ ή έχει την άκόρεστη δίψα για μία μεγαλύτερη καλλιέργεια ψυχής, μεγαλύτερη γνώση, για πιο τέλεια καλοσύνη κι' άγάπη.

Φιντίας
Μεγάλη Τάξη — Β' Βραβεύον

ΤΟ ΚΑΝΟΝΙ (*)

Τα διάφανα νερά της λιμνοθάλασσας του Χαλκιόπουλου φιλοδν ήσυχά ήσυχά την ήρεμη άκρογαλιά του λόφου του Κανονιού.

Γύρω' δλόγυρα λόφοι και πλαγιές καταπράσινες, χωράφια πλουσιοπαρόμένα δίπλα στην ήλιοκαμένη άμμουδιά, στ' άσπρα χαλίγια της άκροθαλασσίας, πορτοκαλλιές και λεμονιές, γέριες έλιές, ψηλά κυπαρίσσια, πελώριες λεύκες και λιτές που γέρνουν τόσο πολύ, που λές και τα κλωνία τους κρυφομιλούν με τη θάλασσα, — όλα στέκουν έκεί περήφανα και καμαρούτά.

Ό ίσκιος από τα μαυροπράσινα κυπαρίσσια, που σιγαλά άργονινούν τις μυτερές κορφές τους στο μυρωμένο άγέρι του άπογεύματος, καθρεφτίζεται μακρύτερος, πιο μαύρος και πιο ξεχωριστός απ' όλους.

Στο φώς από το ήλιοβασιλέμα που σκορπίζεται δειλά στη φύση, χαϊδεύοντας παιγνιδιάρικα το κάθε τι που στο διάβα του άπαντάει, ή εικόνα από δυο μελαγχολικές καλογοριούλες, που κάθονται συμπαίμενες στην πόρτα του μοναστηριού τους, φαίνεται καθαρά.

Το μικρό Μοναστήρι της Βλαχέραινας, που τόσο ιδιότροπα είναι χτισμένο πάνω σε λίγα βράγια παρουσιάζεται πιο χαριτωμένο, πιο όμορφο, στέγχιλα έστικά χρώματα του δειλινού. Η φύση, τεχνίτης ιδιότροπος και άφθαστος το τοποθέτησε λοξά από το Ποντικονήσι, στο πλάι της λιμνοθάλασσας. Μιά δυνατή όσο και σπάνια έντύπωση σου χαρίζει ή εικόνα αυτή που φαίνεται πως έπίτηδες ο έακουστός ζωγράφος το τοποθέτησε με τέτοιο τρόπο, για να γενή ή ζωγραφιά του πιο άφθαστη στη χάρη, πιο μαγευτική στην όμορφιά. Λίγο μακρύτερα από την άρχή της λιμνοθάλασσας, σάν σκοπός στέκει το Ποντικονήσι άπέναντι από τον έλαιώνα, που μόλις άφηνει να φαίνεται ή κορφή με τ' άσπρο σπιτάκι της του βουνού της Άγίας Κυριακής. Λίγο δεξιά ξεχωρίζεις το άνάκτορο της Αυτοκρατορίας, και πιο ψηλά τη γυμνή κορφή των Άγίων Δέκα, που σηκώνεται περήφανη κατά τον ούρανό.

Όμορφα και χάρη σκορπίζουν όλα αυτά μαζί, και καθένα χωριστά είναι στολίδι σπάνιο. Μα μπρός σ' αυτά, το Ποντικονήσι μένει πάντοτε πανώριο, καμαρωτό στην άρχή της λιμνοθάλασσας, σά βασιλιάς παλιός των γύρω καλονών.

Όνειρεμένη Πατρίδα

(*) Κανόνι—μία τοποθεσία στη Κέρκυρα.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Ό δάσκαλος που μάς έφεραν τώρα, δεν ξέρει τίποτα!

—Και πώς το ξέρεις εσύ;

—Νά, όλο έμας τα παιδιά ρωτάει να του λέμε πώς το λένε αυτό, πώς το λέν' εκείνο...

Ολεμμένη Γοητεία

Ό μικρός Τάκης παιδεύεται μ' ένα παιχνίδι του. Κι' άξαφνα λέει στο μεγαλύτερο άδερφό του:

—Νίκο, δείξε μου πώς σπάζει αυτός ο σιδηρόδρομος. Μονάχος μου δεν τα καταφέρνω. Χρυσάφεια Δόσις

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Αθήναι, 42 δδός Εβρουίδου,
την 3 Οκτωβρίου 1933

ΣΗΜΕΡΑ δημοσιεύω και τις τελευταίες άπορρίψεις παλαιών κομματιών Σ. Σ. Σ. Τώρα δεν έχω πιά υπό κρίση παρά νεώτερα κομμάτια, σταλμένα το πολύ πρό ένός μηνός. "Ότε δσοι έστειλαν παλαιότερα — πρό δυο, τριών, τεσσάρων μηνών — και δεν τα είδαν ούτε δημοσιευμένα, ούτε και στις σημερινές άπορρίψεις, πρέπει να συμπεράνουν ότι δεν τα έλαβα, κι' άς μου στείλουν πάλι ή τα ίδια ή άλλα.

Τάσο Δούζη, σ' εύχαριστώ που είχες την καλοσύνη να μου στείλεις το φύλλο του «Ταχυδρόμου» με το άρθρο του κ. Ίννινου. Ναι, το παλιό αυτό Διαπλάσσιμο είχε μία φορά το ψευδώνυμο Μίμης Ροδάνος. Μετά την έκτέλεση των τελευταίων παραγγελιών σου, έμεινε ύπόλοιπο στη διάθεσή σου δρ. 107,90.

Δοξασμένο Τριπολιτοσιάνι, το λάθος αυτό διορθώθηκε: στη Μεγάλη Τάξη, αντί Έδίδ, θα σημειώσετε Δούλη Δωδεκάνησος. Του Άνανια φέτος του έτυχαν πολλά. Γι' αυτό δεν κατόρθωσε άκόμα να γράψη την «Κυριακή». Μα πού θα πάη, θά τη γράψη!...

Ναι, Άγκάθι, σάν τα πουλιά και μετς, μεταναστεύουμε τώρα το φθινόπωρο σά πιο ζεστά. Έτσι και σ' από την Άγια-Μαρίνα σου γύρισες στη Λαμία, για να γυρίσεις σε λίγο και στην Αθήνα. Φαντάζομαι τί διασκέδαση που κάνεις με την έμποροπανήγυρη. Γι' αυτό το έσοπάθωμ σ' εύχαριστώ πολύ. Πες στη νέα μου φίλη ότι περιμένω να μου γράψη.

Περσικά, Γλυκειά Παρηγοριά! (Όδέν κακόν άμικτον καλόν) άφού ή άρρωστική αυτή σ' έκαμε να συνηθίσεις το γάλα που είναι ή καλύτερη τροφή. Έτσι γράφεται ή «Λοίμωξις», με οι. «Διαφανές» είναι το γυαλί, «διαυγές» είναι το νερό. Κάθε σόμα, που μάς άφίνει να βλέπουμε τα πράγματα που είναι πίσω του, λέγεται διαφανές. Διαυγές είναι άπλως το καθαρό, που λάμπει (διαυγάζει), κατ' αντίθεση πρής το θολό, το θαμπό. Τη διαφορά θά την ίδης καλύτερα στη μεταφορική σημασία. Λέμε διαυγής νοις, διαυγής σκέψις, αλλά ποτέ νοις, ή σκέψις, διαφανής. Δάφνης Στέφανε, θά είδες ότι αυτό το ψευδώνυμο σου ένέκρινα. Έχεις διαβάσει λοιπόν δεκαπέντε δλάκρους τόμους μου, μπράβο! Ίσως ε τίτλος που λές θά ταίριαζε καλύτερα στην «Καλύδα του μπάρμπα-Τόμ», αλλά έτσι τ' όνόμασε ή συγγραφέας κι' έτσι είναι γνωστό το βιβλίο της σ' όλο τον κόσμο. Πολύ περιεργό, άλγεια, αυτό που μου γράφεις για τη γάτα σ' ή την είχατε χαμένη όκτώ δλάκερα χρόνια κι' έξαφνα γύρισε. Φαντάσου ύστερ από τόσα χρόνια! Θά έφυγε νέα και θά γύρισε γριά...

Πνεύμα της Άντιλογίας, τριμηνίες κι' έξαμηνίες δεν υπάρχουν πιά για τη Σελίδα Συνεργασίας. Καθένας στέλνει άπό ένα κομμάτι, κι' άμα μάθ την τύχη του, στέλνει άλλο. Άπό πάνω λοιπόν απ' αυτό που θά μου στείλεις τώρα, θά γράψης: «4ο κομμάτι για τη Σ. Σ. Σ.». αντί του 3ου που άπορρίφθηκε στο τάδε φύλλο.

Άλγεια, Πονηρόγατα, είχαν μεγάλη έπιτυχία οι γοιργές αυτές στο ήρωικό και δοξασιμένο νησί σ'ας. Σά συγχάρω που ήρθες πρώτη στους κολυμβητικούς αγώνες για κορίτσια κάτω των 14 ετών, άδιάφορο αν δεν σου έδωσαν το βραβείο έπαιδι

το πήρες και πέρου. Καλέ, σ' θά κολουπάζε σά δελφινάκι!

Άκριβώς, Νυφούλα τ' Ούρανο, όπως για την «κομεντί», έτσι και για τη «νουβέλλα» δεν υπάρχει έλληνικός όρος. Η «νουβέλλα» (γαλλ. nouvelle) είναι κάτι μεταξύ διηγήματος και μυθιστορήματος, ένα έκτενές διήγημα ή ένα μικρό μυθιστόρημα. Δεν είναι όμως μόνο ή έκταση που κάνει το είδος. Γιατί ένα μυθιστόρημα μπορεί να είναι μικρό σά νουβέλλα, αλλά πάλι να είναι μυθιστόρημα, — κοινωνικό μαζι ψυχολογικό και ήθογραφικό έργο, με πολλά πρόσωπα και μ' άνοιχτο όρίζοντα. Η νουβέλλα, δσο έκτενής κι' αν ήτοσθη, είναι κάτι πιο περιορισμένο, πιο άτομικό. Περιορίζεται στην ψυχολογία μόνο σχεδόν ενός προσώπου και μόνο σχεδόν σε μία περίοδο ή μία περίσταση της ζωής του. Το διήγημα πάλι είναι μικρό. Με συντομία μπορεί να λέη πολλά πράγματα. Κι' δλάκρη ζωή ανθρώπων να διηγείται σε λίγες σελίδες.

Μύρο τής Άνδρο, άφού είχες αυτή την περιέργεια, να πάρης το 158ο τεύχος της «Νέας Έστιας» — στέλνεις 8 δρ. στον έκδοτή κ. Ίω. Κολλάρο — που είναι άπερωμένο σ'ον Καδάφη. Έκεί θά βρής πολλά ποιήματα του, καθώς και τους «Βαρβάρους» που θέλεις. Βέβαια είναι και μερικά που κάνουν έξαίρεση. Σάν το «Πρώτο σκαλί» που δημοσιεύσα στο προηγούμενο φύλλο.

Ασάλευτη Ζωή, άφού δεν δημοσιεύτηκαν άκόμα, οι λύσεις σου είναι δεκτές. Άπό το Γ' βραβείο κατέβηκες τελευταία στην Ίβηρη Μνεία, αλλά πάντα είσαι σε καίρο νάνεθής. Τα ψευδώνυμα που «άνακαλύπτονται» νομίζεις πως είναι όλα άληθινά; Τα περισσότερα είναι... στο βρόντο. Έτσι και κάποιος ενόμιος πως άνακάλυψε το δικό σου...

Χωρίς Φερά, Βρυσούλα, Κρινόλευκη, Ξενοδίκη, Χανιωτοπούλα, Μαγκαλύ, Ίολέ, Ουέλια, Άλκυονίς, Κέρκη Δέκα. Σεπεσμένη Δόδε, Χρυσή Πεταλούδιτσα, Σανθή Έλληνοπούλα, Θεό-τρελλή, καλά μου παιδιά, και τα δικά σ'ας έκτενής κι' όρατα γράμματα διάβασα με μεγάλη εύχαρίστηση, αλλά ο χώρος δεν επιτρέπει να σ'ας άπαντήσω χωριστά.

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Άπορρίπτονται: «Περιπέτειες» της Πριγκίπισσας των Δολφινών. Μάλλον άτεχνο και πεζό. Θά ήταν νόστιμο αν ήταν κάπως πιο καλογραμμένο. — «Άνάτορας» του Φωτεινέ Σιοτάδι. Όρατο ποίημα μ' όρατες εικόνες και άρτια στιχογραφία. Άλλά το βρίσκω πολύ άπαισιόδοξο και θλιβερό και γι' αυτό το λόγο άκατάλληλο για τη Σ. Σ. Σ. Το άλλο που μου ζητά τη γνώμη μου, νόστιμο, αλλά σε μερικούς στίχους ύστερει. Πάντως το Φ. Σ. έχει ποιητική φλέβα και άς έξακνήται. — «Άδελφικές άβρό-τητες» της Διάνας. Πολύ νόστιμο και ζωντανά γραμμένο! αλλά το δεύτερο μέρος ύστερει πολύ από το πρώτο. Όλος έκτενός ο διάλογος για το γράμμα πρέπει να διαδοστή δυο και τρεις φορές για να γίνη άντιληπτός. Άς έαναγραφή με άλλαγμένο κάπως το τέλος. — «Διά να λάβη τη γαλοπούλα» του Πλοιάρχου Νέμου. Χαριτωμένο άνέκδοτο, αλλά σε πολύ σχολαστική γλώσσα γραμμένο. Άς έαναγραφή στη γλώσσα της Διαπλάσεως κι' άς έανασταλή. — «Έσρκλέους άστειτα» το 4 π, χ. ο. Πολύ πρωτότυπα κι' ένδιαφέροντα, αλλά σταλμένα άμετάφραστα, στη γλώσσα του πρωτοτύπου. Πρέπει να μεταφρασθούν. — «Η άνοιξη» της Άπλής Ζωής.

Πολύ άτεχνο. Η Άπλή Ζωή έχει καιρό άκόμη μπροστά της για να γράψη καλύτερα ποιηματάκια. — «Πεζός ύμνος στη χαρραγή» της Γ. Ε. Α. Έχει άρκετές πρωτότυπες ιδέες, αλλά και ή γλώσσα του είναι άκατάλληλη και το ύφος του πολύ στομφώδες. Νά προτιμάς άπλούστερα πράγματα. — «Μιά βραδυά στη Βενετία» του Ταξιδιώτη. Δεν είναι κακογραμμένο, αλλά φαίνεται πολύ ψεύτικο και προσποιητό. Δεν είναι κομμάτι παρμένο από την άληθινή ζωή, αλλά έπηρασμένο από την άνάγκωση άλλων. Δικές σ'ας έντυπώσεις θέλω, απ' τη δική σ'ας ζωή, κι' άς μ'ην είναι απ' τη Βενετία. — «Η Δροσούλα» του Μ. Μ. Δροσερο και άφελές, αλλά πολύ άδύνατο σε ώριμμένους στίχους. Την τελευταία στροφή δεν την κατάλαβα. Με τί παρομοιάζει τη δροσοσταλίδα; Το κομμάτι που του άπέριψα, γιατί το ξανάστειλε; Δεν βλέπω καμιά άλλαγή. — «Άπό τα φαιδρά» της Ο. Μ. Άσήμαντο. — «Το πόδι της χήνας» του Άγκάθι. Η μετάφραση δεν είναι τόσο καλή κι' ή γλώσσα άκατάλληλη. — «Παιδικό θέατρο» της Μπέλλας. Η άρχή είναι νόστιμη αλλά στο τέλος χαλάει πολύ και γίνεται μία ξερή και βιαστική περιγραφή χωρίς κανένα γούστο. — «Σ' όποιον το νοιώσει» της Έχους. Πολύ μεγάλο κι' έχει άπόλυτως προσωπικό ένδιαφέρον. Τώρα τελευταία πολλά παιδιά παρεξηγούν τον πραγματικό προσορισμό της Σ. Σ. Σ. Η Έχω αν ήλθη άς στείλει απ' εσθείας το κομμάτι αυτό σ' έκεινην που θέλει να το νοιώσει. Το ίδιο δεν είναι; — «Ένα τρομακτικό όνειρο» του Δάερτη. Γραμμένο πρόχειρα και βιαστικά και χωρίς κανένα ύφος. — Θά εξακολουθώ.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Σκέρτσος Σοπέν, κ. (Ν...)

Άνανεώσεις Ψευδωνύμων: Λίλιαν Χάρβετ κ. Λόουρα Λαπλάντ, κ.

Η Διαπλάσις άσπάζεται τους φίλους της: Προήν (σ'ό άλλαζε την ταινία και τώρα βέβαια θά λαβαίνεις το φύλλο τακτικά) περιμένω να μου το γράψης! Δαυάνη (σ'ό έστειλε τα βραβεία σου) ή άληθεια είναι πως το φετινό καλοκαίρι βάζεις λίγο' άλλες χρονιές, Σεπτέμβρη, κι' Οκτώβρη άκόμα, έκανε ζέστες! Χάνς (φαντάζομαι ότι θά πέρασες όρατα στην Κόρινθο, κοντά στην εαδέρφη σου) τις λύσεις τις έλαβα όλες! το Π. Πνεύμα δεν το κατάλαβα καλά! Νεγκροίταν (χάρηκα πολύ! καλή πρόοδος σ' όλα! «έξακμήνη»; πότε!) Σανθήν Κουνιτίσαν (σ'ό το ένέκρινα, χάρω πολύ για την άπόφαση σου, γράψε μου' αλλά πού καθαρά, να ήγς, και με πιο μαύρο μελάνι!) Νάε Πίγκρετων (σ' εύχαριστώ πολύ που φροντίσεις για τη διάδοσή μου' περιμένω να μου γράψης και περισσότερα!) Όνειροπλέχτραν (έχι, δεν ήξερα τίποτα τί φοβάσαι! θά μου τα γράψης βέβαια ο καίμένος μου ο Ντένος Αύγερίτης' όστόσο σε συλλυπούμαι για το θάνατο του εαδέρφου σου) Φρανοίαν (ήταν πολύ εύχάριστη ή έπιστροφή στη Σελίδα των παλιών μας ατόων «άσων» είπα στον κ. Φαίδωνα πόσο σου άρεσαν οι τελευταίες «έγκυκλοπαιδικές και μορφωτικές» Έπιστολές του!) Πασχαλιάν (πολύ μ' εύχαρίστησε το γράμμα σου' αυτές είναι νότες της βυζαντινής μουσικής; ή κλίμακ' είναι: πιά, βοι, γά, δη, κέ, ζω, νι!) Μικρομέγαλην (πολύ εύχαρίστησε και το ποίημα αυτό είναι μέσα στο θέμα για το άπόκοιμα εύχαριστώ!)

Δυσόχαρτο (βραβεῖον ἔσται· ἡ Μ. Εὐκὼνα ὅχι τόσο ἐπιτυχημένη· τὸ παιδάκι στέκεται πολὺ ἀσχημα καὶ ὁ φασουλῆς δὲν φαίνεται καλὰ) **Κώσταν Ι. Μακρῆν** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ, ἔσται·) **Δήμιον Ἀνθὸν** (καλῶς ἤλθες! ἔ, στήν ἀρχή, θά νοσταλγῆς λίγο...) **Κουκουναριάν** (εἶδα τί ὥραία πέρασες στὸ χωριό· τετράδια ἔσται· ἔλαβα, εὐχαριστῶ) **Μαύρην Μάσκαν** (χαίρω καὶ εὐχαριστῶ) **Ἀταλάντην** (ἔσται· τρεῖς δεσμ. δυσόχαρτο· τίς λύσεις ποὺ χάθηκαν, ἂν θέλῃς νὰ τίς ξαναστεῖλῃς, θὰ τίς δεχθῶ) **Ρωμάλειον Πιτσιρῖ-κον, Μιχ. Νούσια** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 20 Σεπτεμβρίου θάπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 266ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 7 Δεκεμβρίου.

518. Λεξιγραφίος
Πρόθεσις μ' ἀρίθμητικό
Ἐνώνεις καὶ μ' ἀνθάκι,
Καὶ βγαίνει εὐθὺς ἓνα μικρὸ
Πανόμορφο πουλάκι.

Δάκρυ Ψυχῆς

519. Στοιχειόγραφος
Ὁ αἰμοβόρος τύραννος
Κι' ἄλλο κεφάλι παίρνει
Κι' ἓνα σοφὸ πασίγνωστο
Ἀπ' τοὺς ἐπτά μᾶς φέρνει.

Ξεπεσμένοι Λόρδοι

520. Μεταγραμματισμὸς
Τὴ ζώνη μονο ἀλλάξεις
Μιανῆς ἀπ' τίς ἐννιά,
Καὶ ῥήμα παρουσιάζεις
Ἀπὸ τὰ πιὸ κοινά.

Δανάη

521. Ἀναγραμματισμὸς
Μιὰς πόλης γενική,
Μὰ στὴ δημοτική,
Τὴν ἀναγραμματίζεις
Καὶ μ' ἄλλη πέρα-κεῖ
Γνωστή σου ἰταλική
Κι' ἀρχαία σχηματίζεις.

Ἐνδοξος Ἑλλάς

522. Χειρόμυλος

```

+ * * * *
+
* * + * *
* + *
+
* * + * *
* * + * *
* * + * *
* * + * *
* * + * *
* * + * *
* * + * *

```

Καθέτως οἱ σταυροί, μέγας φιλόσοφος· καθέτως οἱ ἀστερίσκοι (στὸ χειρόμυλο) ἀντωνυμία. Ὁριζοντίως ἀστερίσκοι καὶ σταυροί, ἐκ τῶν ἄνω· ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀστερισμὸς, ἐπίγραμμα τόπου, πόλις τῆς Γραφῆς τιμωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, μυθολογικὸν ὄν μεταβάλλον μορφάς, ἄστρον τῆς ἐσπέρας, μὴν, βασιλεὺς τοῦ Μαυροβουνίου, υἱὸς τοῦ Δαυὶδ.

Κένταυρος

523-527. Μαγικὸν Γράμμα

Τὴ ἀνταλλαγὴ ἐνὸς γράμματος ἐκὰς τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἐνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλα τόσα λέξεις:

κοινόν, πόθος, δεσμά, γεῦμα, οἶκος
Πρωῖνὸ Κελάδημα

528-530. Λογοπαίγνια

1. Ποῖον εἶδος μελάνης εἶναι καὶ θάλασσα τῆς Ἀσίας;
2. Ποῖον ῥήματος ὁ ἀόριστος εἶναι καὶ πόλις τῆς Μακεδονίας;
3. Ποῖον πτηνὸν εἶναι καὶ ἀκρωτήριον τῆς Ἑλλάδος;

Ὅρτανσία

531. Ἐπιγραφὴ ἐκ Τριπλῆς Ἀκρο-στιχίδος

* * * Τὰ τρία πρῶτα γράμματα ἐκὰς
* * * στῆς τῶν κάτωθι ζητουμένων
* * * λέξεων, τιθέμενα εἰς τὴν θέσιν
* * * τῶν ἀστερίσκων, σχηματίζουν ἐπιγραφὴν, τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις:

1, Ἀρχαία πόλις τῆς Βοιωτίας· 2, Βασιλεὺς τῆς Ρώμης· 3, Κριτὴς τῶν Ἑβραίων θυσιάσας τὴν κόρην του· 4, Μέγας βαλκανικὸς ποταμὸς.

Φάουσ

532. Μικτὸν

τ - εαυ - κρβ - εου - μγλ - ινο
Μαργαρίτα

533. Γεῖφος

```

      Φ
ι      Φ      Φ      νάκιον
ι      12 σ φίνολι καθ
ι      Φ      Φ      ὄμμα
      Φ

```

(Δημῶδες Αἰνίγμα τοῦ ὁποίου ζητεῖται καὶ ἡ λύσις).

Ἀήττητος

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλου 30

342. Σιαγὼν (σύ, ἄγών).— 343. Ὑπερος· Ἠπειρος.— 344. Πάτριος· ἀτμός. 345. Λόφος· Φόλος.— 346.

Α Π Ε Λ Λ Η Σ 347. Ἀπ' τὸ ῥόδο
Π Υ Υ Π βγαίνει ἀγκάθι· Ἡ
Ε Υ Δ Ο Κ Ι Α ἀνάγνωσις κατὰ
Λ Ο Α Τ στήλας ἐκ τῶν κά-
Λ Υ Κ Α Ι Ν Α τω).— 348-352. Διὰ
Η Ι Ν Λ τοῦ Θ: βάθος, θά-
Σ Π Α Τ Α Λ Η λαιος, θηρίον, πά-
θος, εὐθυμός.— 353. ΒΗΛΟΣ (Βόλγας,
ἄηρ, αὐλή, Ἀξιός, Ἀβροσαλῶμ).—
354. Ὀλιγόπιστοι, εἰς τί ἐδίστασας; (ὅ-
λοι, γωπ εἰς τε· εἰς τι ἐδ, εἰς τὰ σε).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἀπλὰ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις· μὲ παχέα δὲ στοιχεῖα δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαία δρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΑΓ'—573]

Μιμίκα, ὄνειρο ἦταν καὶ πάει· ἔ, κρῖμα,
Γουσταῖος Φραλίχ

[ΑΓ'—574]

Αλληλογραφῶ καὶ ἀνταλλάσσω τετραδιάκρια μὲ κορίτσια 13-16 ἐτῶν. Στείλατε πρῶτες. Δ/σις: Ἀθανάσιον Διαδοχί-δην, Ἀνδρον, διὰ: **Λίλιαν Χάρβεϋ**

[ΑΓ'—575]

Αγράμπελη, εἶμαι καταγοητευμένος ἀπὸ τὴν γνωριμία σου.

Δουξ τοῦ Ράιχστατ

[ΑΓ'—576]

Ζητῶ θέσιν νταντάς, ἔχων πείραν νὰ συνοδεύω παιδάκια, ἐνῶ ἔχω δώσει ραντεβὺ μὲ τὴν Ἀγράμπελην καὶ μὲ ἄλλα Διαπλάσπουλά-ες εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Ταρζάν

(Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν Δουξ τοῦ Ράιχστατ)

[ΑΓ'—577]

Ανθος τῆς Χαβάης, συλλυπητήρια. Τὴν ἔπαθες, μπεμπέκα. Πονηρὴ Γατίτσα, ἀκόμη;
Ναυτάκι

[ΑΓ'—578]

Εὐχαριστῶ ὅλους, ὅσους γνώρισα στὴ Θεσσαλονίκη, γιὰ τὴν περιποίηση καὶ τὴν ὥραία τους συντροφιά.

Ἀγράμπελη

[ΑΓ'—579]

Λυγαριά, γιὰ τὴ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ Διαγωνισμοῦ, σοῦ στέλνω μιά πατημένη.

Χάνς

[ΑΓ'—580]

Μποέμ, ἔλαβα· ὅς εὐχαριστῶ πολὺ. Πονεμένο Χαμόγελο

[ΑΓ'—581]

Συλλυποῦμαι θερμῶς Λαρισινὴ Ζουρλο-παρέα. Ὀλόκληρος Θεσσαλλία θρηνηεῖ. Ἀποστείλατε μανθῆλια. Χά! χα!

Φοιτητὴς

[ΑΓ'—582]

Προκληρύνουμε διδραχμο, δίμηνο διαγωνισμὸ ἀγράφων ἡθοποιῶν. Βραβεῖα διαλεχτά. Διαπλάσσοπούλα, Σύλλογοι, ὑποστηρίχτε μας. Δ/σις: Παναγοπούλου, Βαλαμῆ 6, Ἀθήνας.

Ἀγράμπελη, Πειραιωτάκι

[ΑΓ'—583]

Νέα Δ/σις: Λίλινα Παπαγιαννάκη, δόδος Ρώμης (Δικαστηρίων). Ε· Λόρδε, θὰ ἐγγραφῶ.

[ΑΓ'—584]

Οἱ Διαπλάσσοῦλες τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἤθελαν νὰ δεχτοῦν τὴ Μάγισσα στὴν ἡμερομηνία συντροφιά τους; Θὰ τῆς ἐδιναν τόση χαρά. Σύστασέ της: Ρόζα Ρούσου, Κωνσταντινουπόλεως 44, Θεσσαλονίκη. Τίς περιμένει καὶ τοὺς στέλνει τοὺς καλύτερους χαιρετισμούς της.

[ΑΓ'—585]

Πανσέ, θερμὰ συλλυπητήρια γιὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα σου.

Ἰκαδίου

[ΑΓ'—586]

Ξεπεσμένοι Λόρδε, εὐχαριστῶ. Ἐλπίδο-πλέχτρα, Γιολάντα, νὰ περιμένω; Καταρρίδα, τί γίνεσαι; Γιόλα, εἶναι.

Χλόη

[ΑΓ'—587]

Μαγκαλὺ = Οἰκονομίδου! Σοῦ περὶ ποιηθήκαμε καὶ ἐμεῖς τὸ... (νέο) ψευδώνυμο.

Χλόη, Ἀντινέα

[ΑΓ'—588]

Ο Γουσταῖος τὸ πιὸ ἄμορφο κορίτσι τῆς Κηφισιάς εἶναι ἡ Ὑ...

Ὁριέττα

[ΑΓ'—589]

Κουκλίτσα, σὲ βαριέμαι. Βρήκα Μιμίκα Ἀ' Ζήτω.

Ὁριέττα

Παρακαλῶ πολὺ ὅσους χρωστοῦν τὴ συνδρομὴ τους νὰ τὴ στείλουν τὸ γρηγορώτερο. Ἀς ἔχουν ὑπ' ὄψει τους, ὅτι οἱ συνδρομῆς αὐτὲς εἶναι ὁ μόνος μου πόρος· ἡ καθυστέρηση ἐπομένως δυσκολεῖ πολὺ τὸ ἔργο μου ποὺ ἀπαιτεῖ ὅχι μόνον μεγάλους κόπους, ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐξόδα.